

Facultade de Dereito

Información xeral

1. DATOS DO CENTRO

Facultade de Dereito, Edificio Xurídico Empresarial
Campus Universitario As Lagoas s/n
32004 - Ourense
Ourense
España

sdefdo@uvigo.es

Tlf.: +34 988 368 700 - +34 988 368 900

Fax: +34 988 368 923

Web <http://dereito.uvigo.es>

2. EQUIPO DE GOBERNO

- Decana: Profa. Dra. Dna. Marta Fernández Prieto
- Vicedecana de Organización Académica: Profa. Dra. Dna. Francisca Fernández Prol
- Vicedecano de Planificación e Calidade: Prof. Dr. Miguel Michinel Álvarez
- Secretaria: Dna. M. Concepción Martínez Martínez

3. COORDINADORA DE RELACIÓNS INTERNACIONAIS

- Prof.ª Dra. Dna. Belén Sánchez Ramos

4. COORDINADORA DO GRAO EN DEREITO

- Profa. Dra. Lourdes Borrajo Diz

5. COORDINADORA DO MÁSTER EN AVOGACÍA

- Profa. Dra. Dolores Fernández Fustes

Grao en Dereito

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
003G080V01701	Dereito comunitario	1c	6
003G080V01702	Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos	1c	6

003G080V01703	Xurisdición contenciosa-administrativa e proceso laboral	1c	6
003G080V01721	Economía española e da Unión Europea	1c	6
003G080V01722	Fundamentos de administración de empresas	1c	6
003G080V01723	Fundamentos económicos de defensa da competencia	1c	6
003G080V01901	Argumentación e interpretación xurídica	1c	6
003G080V01902	Dereito de defensa da competencia	1c	6
003G080V01903	Dereito mercantil europeo	1c	6
003G080V01904	Relacións internacionais, constitución e Unión Europea	2c	6
003G080V01905	Dereito da nacionalidade e da estranxeiría	2c	6
003G080V01906	Dereito de danos e responsabilidade civil	2c	6
003G080V01907	Dereito penitenciario e penoloxía	2c	6
003G080V01908	Dereito penal e procesual de menores	2c	6
003G080V01909	Dereito tributario, comunitario e internacional	2c	6
003G080V01910	Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas	1c	6
003G080V01911	Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón	1c	6
003G080V01921	Dereito concursal	1c	6
003G080V01922	Dereito da seguridade social	1c	6
003G080V01923	Dereito penal de empresa	1c	6
003G080V01924	Propiedade industrial e competencia	1c	6
003G080V01925	Constitución económica	2c	6
003G080V01926	Dereito administrativo económico	2c	6
003G080V01927	Dereito do comercio internacional	2c	6
003G080V01928	Dereito marítimo	2c	6
003G080V01929	Interpretación financeira do dereito contable	2c	6
003G080V01930	Réxime fiscal da empresa	2c	6
003G080V01931	Tutela procesual do crédito	2c	6
003G080V01981	Prácticas externas	2c	6
003G080V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito comunitario**

Materia	Dereito comunitario			
Código	003G080V01701			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	González-Ares Fernández, José Agustín Sánchez Ramos, María Belén			
Profesorado	González-Ares Fernández, José Agustín			
Correo-e	ares@uvigo.es bsanchez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo desta materia permitirá ao estudante coñecer mellor a súa condición de cidadán europeo e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Isto último permitiralle constatar a importancia que pode alcanzar o dereito nos procesos de integración.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B9	Traballar de forma cooperativa
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
C3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
C6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
C7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
C8	Ser quen de argumentar xurídicamente
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de síntese e análise	B1 B2
Capacidade de aprender	B3 B5
Capacidade de xestión da información	B6 B7
Capacidade para organizar e planificar	B9 B11
Resolver problemas de forma eficaz	B12 B13
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	
Traballar de forma cooperativa	
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	
Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo	
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	

Coñecer as principais institucións xurídicas	C1
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	C2
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico	C3
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actua	C6
Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional	C7
Ser quen de argumentar xuridicamente	C8
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	C11
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	C13
Ser quen de manexar a oratoria xurídica	C15

Contidos

Tema	
Tema 1. Orixe e evolución histórica da Unión Europea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Antecedentes históricos da UE 2. O proceso de profundización da UE 3. O proceso de ampliación da UE
Tema 2. Natureza xurídica e caracteres da UE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Configuración xurídica: a UE como Organización Internacional 2. Valores, obxectivos e principios 3. O sistema de competencias
Tema 3. A Unión Europea e a teoría do poder constituínte	<ol style="list-style-type: none"> 1. A integración europea no marco das formas de Estado 2. O "Dereito orixinario" da UE e o concepto de Constitución
Tema 4. Fundamento e alcance constitucional da pertencencia á UE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bases constitucionais da pertencencia á Unión Europea 2. A pertencencia á UE e as súas consecuencias sobre o sistema constitucional de fontes do Dereito 3. A pertencencia á Unión Europea e as súas consecuencias sobre a organización territorial do Estado español
Tema 5. Sistema institucional da UE (I)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Consideracións xerais: principios e medios 2. O Consello Europeo 3. O Consello
Tema 6. Sistema institucional da UE (II)	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Parlamento Europeo 2. A Comisión 3. Outras institucións e órganos
Tema 7. Ordenamento xurídico da UE (I)	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Dereito orixinario 2. O Dereito derivado 3. O proceso de formación do Dereito derivado
Tema 8. Ordenamento xurídico da UE (II)	<ol style="list-style-type: none"> 1. As relacións entre o Dereito da UE e os Dereitos internos dos Estados membros 2. Os principios de efecto directo, primacía e responsabilidade do Estado 3. Desenvolvemento e execución do Dereito da UE
Tema 9. Sistema xudicial da UE	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Tribunal de Xustiza da UE: organización e funcionamento 2. Sistema de recursos ante o TJUE 3. A cuestión prexudicial: cooperación entre o TJUE e o xuíz nacional
Tema 10. Dereitos humanos e cidadanía europea	<ol style="list-style-type: none"> 1. O proceso de incorporación dos Dereitos no Dereito da UE 2. A Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea 3. A cidadanía europea
Tema 11. As liberdades fundamentais do mercado interior	<ol style="list-style-type: none"> 1. O proceso de integración económica 2. A libre circulación de mercancías e capitais 3. A libre circulación de persoas e servizos
Tema 12. As políticas da UE	<ol style="list-style-type: none"> 1. As políticas comúns da Unión 2. As políticas compartidas da Unión 3. As políticas nas que a Unión dispón de competencias de cooperación, apoio, complemento ou axuda
Tema 13. Acción Exterior da UE: Política exterior e de seguridade común	<ol style="list-style-type: none"> 1. A personalidade internacional da UE 2. As competencias internacionais da UE 3. A Política exterior e de seguridade común
Tema 14. Espazo de liberdade, seguridade e xustiza: tutela xudicial e procesal na Unión Europea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proceso de constitución do Espazo de liberdade, seguridade e xustiza 2. Control de fronteiras, asilo e inmigración 3. Cooperación xudicial civil e penal 4. Cooperación policial en materia penal

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	15	24.5	39.5
Sesión maxistral	37.5	60	97.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos do aula centraranse na realización de diversas actividades onde o principal protagonista é o alumno. As actividades consisten basicamente, na resolución de casos prácticos así como a exposición de traballos no aula
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase e explicarase ao alumno os aspectos principais da disciplina

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Na sesión maxistral explicarase os aspectos fundamentais da materia. Calquera dúbida relacionada coa materia explicada poderase expor tanto na aula como no horario de tutorías
Traballos de aula	Nos traballos de aula o alumno analizará os aspectos fundamentais da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o Curso 2016-2017	80	B1 C1 B2 C2 B3 C3 B7 C6 C7 C8 C11 C13 C15
Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo da aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por parte, mediante os traballos ou casos prácticos que deberán ser entregados ao profesor	20	B5 B6 B9

Outros comentarios sobre a Avaliación

A impartición e avaliación desta materia é responsabilidade de dúas áreas de coñecemento a área de Dereito Constitucional e a área de Dereito Internacional Público.

-A área de Dereito **Internacional impartirá as leccións 1-2; 5-8 e 13**. Estas leccións impartiranse na primeira metade do primeiro cuadrimestre.

-A área **de Dereito Constitucional impartirá o resto do temario**, é dicir, **leccións 3-4; 9-12 e 14**. Estas leccións impartiranse na segunda metade do primeiro cuadrimestre

En canto á **avaliación final**, cada unha das áreas de coñecemento que participan na materia ten un peso proporcional á súa carga docente: Dereito Internacional 50% e Dereito Constitucional 50%. Cada área, á hora de determinar a súa nota, farao seguindo os criterios establecidos na metodoloxía, é dicir, 80% exame final e 20% traballos de aula.

En relación á proba ou exame final escrito, esta proba constará de dous partes, unha por cada Área de coñecemento. Cada parte farase en follas independentes, para que cada profesor poida corrixir o seu parte. Os alumnos que sigan avaliación continúa, sólo realizarán un exame teórico. Este sistema aplicase tamén na segunda oportunidade (convocatoria de xullo).

Para superar a materia é necesario obter un mínimo do 50% en cada parte. Sólo se sumará a nota da avaliación continúa si no examen teórico de cada parte se alcanza una calificación igual ou superior a un 2,5 (sobre 4)

Os alumnos que non se sometan á avaliación continua, a proba a realizar constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, exame que, en todo caso, representará o 100% da calificación

A Convocatoria "**Fin de carreira**" constará de duas partes: a realización dunha proba escrita con cuestión de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, examen que, en todo caso, representará o 100% de calificación.

A data e horario das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o Curso 2016-2017

Bibliografía. Fontes de información

Mangas Martín, A y Liñán Nogueiras, D.J, **Instituciones y Derecho de la Unión Europea**, Última edición,

Abellán Honrubia, V; Vilá Costa, B y Olesti Rayo, A, **Lecciones de Derecho comunitario europeo**, Última edición,

Alcaide Fernández, J; Casado Raigón, R, **Curso de Derecho de la Unión Europea**, Última edición,

Díez de Velasco, M (Coordinado por JM Sobrino), **Las Organizaciones Internacionales**, 16 edic.,

Sánchez, Víctor, M (dir), **Derecho de la Unión Europea**, Última edición,

Sobrino Heredia, J.M, **Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, Derecho de la Unión Europea y Derecho de los espacios**, 2016,

Sánchez Ramos, B (dir), **La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa**, Tirant lo blanch,

---

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos**

Materia	Procesos especiais e métodos alternativos de solución de conflitos			
Código	003G080V01702			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Coello Pulido, Ángela			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A materia está organizada en dous grandes bloques que abordan o estudo dos procesos especiais, civís e penais, e os métodos alternativos de solución de conflitos.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
C18	Ser quen de negociar e mediar

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O coñecemento por parte do estudante dos procesos civís especiais, dos procesos penais especiais e con especialidades e dos métodos alternativos de solución de conflitos.	B1	C1
	B2	C8
	B3	C12
	B4	C13
	B5	C14
	B6	C15
	B7	C18
	B8	
	B9	
	B10	
	B11	
	B12	
	B13	

Contidos

Tema

Lección 1. OS PROCESOS ESPECIAIS

1. Consideracións xerais. 2. Procesos civís especiais. 2. Procesos penais especiais.

PROCESOS CIVÍS ESPECIAIS

Lección 2. OS PROCESOS SOBRE CAPACIDADE, FILIACIÓN, MATRIMONIO E MENORES

1. Consideracións xerais: a indispoñibilidade do obxecto do proceso. 2. A postulación. 3. A intervención do Ministerio Fiscal. 4. Especialidades na tramitación.

Lección 3. OS PROCESOS SOBRE CAPACIDADE DAS PERSOAS

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. Incapacitación e prodigalidade. 3.1. As partes. 3.2. Postulación. 3.3. A intervención do Ministerio Fiscal. 3.4. Obxecto do proceso. 3.5. Procedemento. 4. Reintegración da capacidade e modificación do alcance da incapacitación. 5. Medidas cautelares. 6. Internamento non voluntario por razón de transtorno psíquico.

Lección 4. OS PROCESOS SOBRE FILIACIÓN, PATERNIDADE E MATERNIDADE E MENORES

1. Procesos sobre filiación, paternidade e maternidade. 1.1. Competencia. 1.2. As partes. Lexitimación. 1.3. Procedemento. 2. Procesos de menores. 2.1. Competencia. 2.2. As partes. 2.3. Procedemento. 2.4. Ingreso de menores con problemas de conduta en centros de protección específicos. 2.5. Entrada en domicilios e restantes lugares para a execución forzosa das medidas de protección de menores. 2.6. Medidas relativas á restitución ou retorno de menores nos supostos de subtracción internacional. 2.7. A oposición ás resolucións administrativas en materia de protección de menores. 2.8. Procedemento para determinar a necesidade de asentimiento na adopción.

Lección 5. OS PROCESOS MATRIMONIAIS

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. As partes. 4. O proceso contradictorio. 5. O proceso consensual. 6. O proceso para a modificación de medidas.

Lección 6. O PROCESO DE EXECUCIÓN

1. Consideracións xerais. 2. O título executivos. 3. As partes. 4. Competencia. 5. Procedemento.

Lección 7. OS PROCESOS MONITORIO E CAMBIARIO

1. Consideracións xerais. 2. O proceso monitorio. 2.1. Casos en que procede. 2.2. Competencia. 2.3. Procedemento. 3. O xuízo cambiario. 3.1. Casos en que procede. 3.2. Competencia. 3.3. Procedemento.

Lección 8. A DIVISIÓN XUDICIAL DE PATRIMONIOS

1. Consideracións xerais. 2. A división da herdanza. 2.1. Competencia. 2.2. As partes. 2.3. Procedemento. 3. A liquidación do réxime económico matrimonial. 3.1. Competencia. 3.2. As partes. 3.3. Procedemento.

Lección 9. O PROCESO DE DESAFIUZAMENTO

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. As partes. 4. Procedemento.

PROCESOS PENAIS ESPECIAIS

Lección 10. O AXUIZAMENTO RÁPIDO DE DETERMINADOS DELITOS

1. Ámbito de aplicación. 2. Actuacións da Policía Xudicial. 3. Procedemento.

Lección 11. O PROCESO ANTE O TRIBUNAL DO XURADO

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. Os xurados. 4. Procedemento.

Lección 12. O PROCESO PENAL DE MENORES

1. Consideracións xerais. 2. Competencia. 3. Suxeitos *intervinientes. 4. Procedemento.

MÉTODOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS

Lección 13. OS MÉTODOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS
1. O conflito e os seus modos de solución. 2. Introducción dos Métodos Alternativos de Solución de Conflitos.

Lección 14. A NEGOCIACIÓN E A MEDIACIÓN
1. A negociación. 2. A medición. 2.1. Concepto. 2.2. Principios. 2.3. O mediador. 2.4. As partes. 2.5. Procedemento.

Lección 15. A ARBITRAXE
1. Consideracións xerais. 2. O procedemento arbitral. 3. A arbitrase de consumo.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	17.5	10	27.5
Traballos de aula	4	0	4
Presentacións/exposicións	2	1	3
Sesión maxistral	26	85.5	111.5
Probos de tipo test	1.5	0	1.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	0.5	0	0.5
Traballos e proxectos	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases prácticas levarán a cabo actividades de: a) Resolución, de maneira autónoma por cada alumno, de casos prácticos formulados polo docente relacionados cos contidos impartidos nas sesións maxistrais. b) Actividades de Role Playing relacionadas cos contidos impartidos nas sesións maxistrais.
Traballos de aula	Nas clases prácticas, os alumnos, organizados en grupos non superiores a 4 persoas, desenvolverán un proxecto consistente no deseño e resolución dun suposto práctico ficticio relacionado con algún dos contidos impartidos nas sesións maxistrais e baixo as directrices e supervisión do profesor.
Presentacións/exposicións	Nas clases prácticas, os alumnos haberán de expor ante o docente os resultados do proxecto elaborado por grupos.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro e durante o desenvolvemento das clases prácticas.
Traballos de aula	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro e durante o desenvolvemento das clases prácticas.
Presentacións/exposicións	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de titorías fixados polo centro.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Probas de tipo test	No sistema de avaliación continua levarán a cabo tres probas tipo test de contido teórico. A primeira proba referirase ás Leccións 1 a 9, a segunda ás Leccións 10 a 15 e a terceira ás Leccións 1 a 15.	EC: 20+50 EF: 80	B2 B3 B10 B11	C1 C12 C13
	A primeira e a segunda proba realizaranse nas datas establecidas polo profesor mentres que a terceira realizarase en dátalle e hora aprobada pola Xunta de Facultade.			
	A nota media da primeira e segunda probas constituirá o 20% da cualificación final. A nota da terceira proba constituirá o 50% da avaliación final.			
	No sistema de avaliación final, realizarase unha proba tipo test de contido teórico que constituirá o 30% da cualificación final e que se realizará na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade.			
Resolución de problemas e/ou exercicios	No sistema de avaliación continua levará a cabo unha proba consistente na resolución dun caso práctico que poderá referirse a algún dos contidos das Leccións 1 a 15.	20	B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B10 B11	C1 C8 C12 C13 C14
	A proba realizarase na data establecida polo profesor.			
	A nota obtida nesta proba constituirá o 20% da cualificación final.			
	No sistema de avaliación final, realizarase unha proba consistente na resolución dun caso práctico que poderá referirse a algún dos contidos das Leccións 1 a 15 e que constituirá o 20% da cualificación final. Realizarase na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade.			
Traballos e proxectos	No sistema de avaliación continua elaborárase e presentará un traballo ou proxecto, en grupo e de acordo coas instrucións do profesor.	10	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B10 B11 B12 B13	C1 C8 C12 C13 C14 C15 C18
	Este traballo haberá de presentarse na data establecida polo profesor.			
	A nota deste traballo constituirá o 10% da cualificación final.			

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Primeira oportunidade:

O alumno terá a oportunidade de ser avaliado polo sistema de avaliación continua ou polo sistema de avaliación final.

AVALIACIÓN CONTINUA:

- *¿Que alumnos poden someterse ao sistema de avaliación continua?*

Únicamente poderán someterse ao sistema de avaliación continua quenes realizara as tres probas tipo test, a proba de resolución de caso práctico e a elaboración e presentación dun traballo ou proxecto en grupo, previstos para este sistema.

- *¿En que consistirá a avaliación polo sistema de avaliación continua?*

Realizaranse as seguintes probas:

1. Dúas probas tipo test nas datas fixadas polo profesor. Estas probas terán un contido teórico referida a primeira ás Leccións 1 a 9 e a segunda ás Leccións 10 a 15. A nota media de ambas constituirá o 20% da cualificación final debendo haberse obtido unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 en cada unha delas para aprobar a materia polo sistema de avaliación continua.
2. Unha proba consistente na resolución dun caso práctico na data fixada polo profesor. A nota obtida nesta proba constituirá o 20% da cualificación final debendo haberse obtido unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na mesma para aprobar a materia polo sistema de avaliación continua.
3. A elaboración e presentación dun traballo ou proxecto, elaborado en grupo e de acordo coas instrucións do profesor, na

data fixada polo profesor. A nota obtida neste traballo constituirá o 10% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobar a materia polo sistema de avaliación continua.

4. Unha proba tipo test na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Esta proeba terá un contido teórico referido ás Leccións 1 a 15. A nota desta proba constituirá 50% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobar a materia polo sistema de avaliación continua.

AVALIACIÓN FINAL:

- *¿Que alumnos poden someterse ao sistema de avaliación final?*

Poden someterse ao sistema de avaliación final:

a) Os alumnos que non se someteran ao sistema de avaliación continua.

b) Os alumnos que inicialmente decidiran someterse ao sistema de avaliación continua pero non obteñan unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 en cada unha das dúas primeiras probas tipo test, na proba de resolución de caso práctico e no traballo ou proxecto previstos para este sistema.

- *¿En que consistirá a avaliación polo sistema de avaliación final?*

Realizaranse as seguintes probas:

1. Unha proba tipo test na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico. A nota media desta proba constituirá o 80% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobar a materia polo sistema de avaliación final.

2. Unha proba consistente na resolución dun caso práctico na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. A nota obtida nesta proba constituirá o 20% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 na mesma para aprobar a materia polo sistema de avaliación final.

2. Segunda oportunidade:

Realizaranse as seguintes probas:

1. Unha proba tipo test na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico. A nota media desta proba constituirá o 80% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobar a materia polo sistema de avaliación final.

2. Unha proba consistente na resolución dun caso práctico na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. A nota obtida nesta proba constituirá o 20% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 na mesma para aprobar a materia polo sistema de avaliación final.

3. Convocatoria fin de carreira:

Realizaranse as seguintes probas:

1. Unha proba tipo test na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico. A nota media desta proba constituirá o 80% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 para aprobar a materia polo sistema de avaliación final.

2. Unha proba consistente na resolución dun caso práctico na data e hora aprobadas pola Xunta de Facultade. A nota obtida nesta proba constituirá o 20% da calificación final debendo haberse obtido unha calificación mínima de 5 puntos sobre 10 na mesma para aprobar a materia polo sistema de avaliación final.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-17.

Bibliografía. Fontes de información

Cortés Domínguez, Moreno Catena, **Derecho Procesal Civil. Parte Especial**, Tirant lo Blanch,

De la Oliva Santos, Díez Picazo, Vegas Torres, **Ejecución y Procesos Especiales**, Ramón Areces,

Cortés Domínguez, Moreno Catena, **Derecho Procesal Penal**, Tirant lo Blanch,

González Pillado, **La intervención de terceros en los procesos civiles especiales**, Tirant lo Blanch,

González Pillado, **Mediación con menores infractores en España y los países de su entorno**, Tirant lo Blanch,

---

Tirant online,

Westlaw,

Soleto Muñoz, **Mediación y resolución de conflictos: técnicas y ámbitos**, Tecnos,

Rodríguez Calvo, Vázquez-Portomeñe Seijas (dirs. y coords.), **La violencia contra la mujer. Abordaje asistencial, médico-legal y jurídico**, Tirant lo Blanch,

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito penal e procesual de menores/O03G081V01924

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Sistema xudicial español e proceso civil/O03G081V01403

Dereito procesual penal/O03G081V01601

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xurisdición contenciosa-administrativa e proceso laboral**

Materia	Xurisdición contenciosa-administrativa e proceso laboral			
Código	003G080V01703			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público Dereito público especial			
Coordinador/a	Orban Moreno, José Manuel González Gil, Eduardo			
Profesorado	Conde Fernández, Francisco González Gil, Eduardo Orban Moreno, José Manuel			
Correo-e	egongil@gmail.com orban@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia "Xurisdición contencioso-administrativa e proceso laboral" estrutúrase en dous bloques dedicados, respectivamente, á análise das ordes xurisdiccionais contencioso-administrativa e social. Para ese efecto, examínanse as competencias e estrutura das citadas ordes, así como as actuacións a desenvolver ante as mesmas no marco dos procesos propios de cada unha.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
C3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
C4	Coñecer os principios e valores constitucionais
C6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
C7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
C18	Ser quen de negociar e mediar

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Coñecer, comprender, interpretar e analizar críticamente as ordes xurisdiccionais contencioso-administrativo e social	B1	C1
	B2	C2
	B3	C3
	B4	C4
	B5	C6
	B6	C7
	B7	C8
	B8	C9
	B9	C11
	B10	C12
	B11	C13
	B12	C14
		C15
		C18

Contidos

Tema	
BLOQUE I. XURISDICIÓN CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVA	1.1.- O control xurisdicucional da Administración 1.2.- Evolución histórica 1.3.- Extensión e límites da xurisdición contencioso-administrativa 1.4.- Órganos xudiciais e competencia
TEMA 1. CONTROL DA LEGALIDADE DA ACTIVIDADE ADMINISTRATIVA E ORDE XURISDICIONAL CONTENCIOSA-ADMINISTRATIVO	
TEMA 2. ASPECTOS PROCESUAIS DO CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVO	2.1.- As partes 2.1.1.- Capacidade procesual 2.1.2.- Lexitimación 2.1.3.- Representación e defensa 2.2.- O obxecto 2.2.1.- Actividade administrativa impugnabile 2.2.2.- Pretensións das partes 2.2.3.- Acumulación 2.3.- Medidas cautelares.
TEMA 3. PROCEDEMENTOS CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVOS	3.1. Procedemento ordinario 3.1.1.- Interposición 3.1.2.- Reclamación do expediente e emprazamento dos interesados 3.1.3.- Alegacións previas, demanda e contestación 3.1.4.- Proba, vista e conclusións 3.1.5.- Sentenza 3.1.6.- Outros modos de finalización do procedemento 3.2.- Procedemento abreviado 3.3.- Procedementos especiais 3.3.1.- Procedemento especial en materia de dereitos fundamentais 3.3.2.- Cuestión de ilegalidade 3.3.3.- Suspensión previa de actos ou acordos
TEMA 4. RECURSOS CONTRA PROVIDENCIAS, AUTOS, SENTENZAS E DILIXENCIAS DE ORDENACIÓN	4.1.- Recursos ordinarios e extraordinarios: concepto e características 4.2.- Recurso de apelación 4.3.- Recurso de casación 4.4.- Recurso de casación para a unificación de doutrina 4.5.- Recurso de casación en interes de lei 4.6.- Recursos contra Autos, providencias e dilixencias de ordenación
TEMA 5. EXECUCIÓN DE SENTENZAS. SOLUCIÓN EXTRAJUDICIAL DE CONFLICTOS XURIDICO-ADMINISTRATIVOS	5.1.- Execución de sentencias 5.2.- Prazo 5.3.- Medidas xa executar 5.4.- Solución extraxudicial de conflitos
BLOQUE II. O PROCESO LABORAL TEMA 1. A ORDE XURISDICIONAL SOCIAL	1. Concepto e fontes reguladoras.- 2. Competencias da orde Xurisdicucional social.- 2.1. Materias incluídas.- 2.2. Delimitación competencial fronte a outras ordes da xurisdición.- 3. O exercicio das accións laborais e a Lei Concursal: competencias atribuídas ao xuíz do concurso no campo laboral.- 4. Planta e regras de competencia funcional e territorial.- 4.1. Os xulgados do social.- 4.2. As salas do Social dos Tribunais Superiores de Xustiza.- 4.3. A Sala do Social da Audiencia nacional.- 4.4. A Sala do Social do Tribunal Supremo.- 5. O Tribunal Constitucional: cuestión de inconstitucionalidade e recurso de amparo.- 6. Referencia á competencia xudicial internacional da orde social.

TEMA 2. O DESENVOLVEMENTO DA ACTIVIDADE XURISDICCIONAL	1. Principios informadores do proceso laboral.- 2. As partes do proceso.- 2.1. Capacidade para ser parte.- 2.2. Capacidade procesual.- 2.3. Lexitimación.- 2.4. Postulación.- 3. Pluralidade de partes: litisconsorcio e intervención procesual. Referencia á intervención do Fondo de Garantía Salarial.- 4. Os actos procesuais.- 4.1. Das actuacións procesuais.- 4.2. Presentación de escritos.- 4.3. Resolucións e dilixencias de ordenación.- 4.4. Actos de comunicación.- 5. Clases de procesos.
TEMA 3. O PROCESO LABORAL COMÚN	1. Prescrición e caducidade das accións.- 2. Fase preprocesal.- 2.1. Conciliación ou mediación previa. Laudos arbitrais- 2.2. Reclamación administrativa previa (remisión).- 3. Inicio, desenvolvemento e conclusión do proceso.- 3.1. Actos preparatorios.- 3.2. Demanda.- 3.3. Fase de admisión e medidas precautorias.- 3.4. Citación das partes e conciliación xudicial.- 4.5. Xuízo e práctica de probas. Dilixencias finais- 4.6. Conclusións e sentenza.- 5. Referencia a supostos de acumulación: de accións, de procesos.- 6. O proceso *monitorio.
TEMA 4. MODALIDADES PROCESUAIS I	1. Procesos de despedimento disciplinario e de impugnación de sancións.- 2. Procesos derivados da extinción do contrato de traballo por causa obxectivas, por despedimento colectivo e outras causas de extinción.- 3. Procesos especiais por vacacións, materia electoral, mobilidade xeográfica, modificacións substanciais de condicións de traballo e dereitos de conciliación da vida persoal, familiar e laboral recoñecidos legal ou convencionalmente.
TEMA 5. MODALIDADES PROCESUAIS II	1. Procesos especiais en materia de Seguridade Social.- 2. Do procedemento de oficio e do de impugnación de actos administrativos en materia laboral e de Seguridade Social non prestacionais.- 3. Do proceso de conflitos colectivos.- 4. Da impugnación de convenios colectivos.- 5. Das impugnacións relativas aos estatutos dos sindicatos e das asociacións empresariais ou a súa modificación.- 6. Da tutela dos dereitos fundamentais e liberdades públicas.
TEMA 6. MEDIOS DE IMPUGNACIÓN E EXECUCIÓN DE SENTENZAS	1. Medios de impugnación.- 1.1. Recursos contra providencias, autos, dilixencias de ordenación e decretos: recurso de reposición e recurso de queixa.- 1.2. O recurso de suplicación.- 1.3. O recurso de casación.- 1.4. O Recurso de casación para a unificación de doutrina.- 1.4. Remedios e recursos contra sentenzas firmes: audiencia ao demandado rebelde, nulidade de actuación, erro xudicial, revisión de sentenzas e recurso de amparo (remisión).- 2. Execución de sentenzas.- 2.1. Execución provisional e execución definitiva.- 2.2. Execucións *dinerarias.- 2.3.- Execucións con especialidades: execución das sentenzas firmes de despedimento; execución de sentenzas firmes fronte a entes públicos; execución provisional de sentenzas condenatorias en materia de Seguridade Social; execución provisional de sentenzas condenatorias recaídas noutros procesos.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	37	36	73
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	34.5	49.5
Probas de tipo test	1	15	16
Probas de resposta curta	1.5	0	1.5
Estudo de casos/análise de situacións	1	9	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Sesión maxistral	Exposición dos contenidos sobre a materia obxecto de estudio, bases teóricas e directrices de traballo.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Análise dun feito, ou suceso real ou adaptado, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e practicar en procedementos alternativos de solución.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	35	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C11 C12 C13 C14
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	35	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C11 C12 C13 C14
Estudo de casos/análise de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	30	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C11 C12 C13 C14

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os exames realizaranse na data, hora e lugar sinalados no calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017.

1. SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA:

A avaliación da materia ou nota final será, no marco do devandito sistema de avaliación, o resultado da suma das cualificacións acadadas nas seguintes probas obrigatorias:

A. Avaliación da participación activa (30% da nota final)

Bloque I (15%): Terase conta a asistencia activa (asistencia + participación). Valorarase especialmente o esforzo e o interese das/os estudantes, pero non se valorará, de ningún xeito, á mera asistencia. Para poder ter acceso á avaliación continua, é requisito previo imprescindible subir unha foto actualizada, ao principio do curso, na ficha do apartado usuarios da plataforma TEMA. As/os estudantes que o desexen poderán voluntariamente realizar pequenos traballos ou lecturas de bibliografía especializada tutelados ou guiados polo profesor. En todo caso, as/os estudantes poden voluntariamente

renunciar á avaliación continua e confiar o 100% da súa cualificación neste Bloque I ao exame, facéndoo constar de forma expresa e asinada no propio exame.

Bloque II (15%): O/a alumno/a que opte polo sistema de avaliación continua, **deberá acreditar como requisito para acceder a ser obxecto da avaliación continua a asistencia a un 80% das clases.** De non acreditar esta presencialidade mínima, o/a alumno/a quedará **automaticamente excluído** do sistema de avaliación continua, debendo, por tanto, someterse ao sistema de avaliación final. As faltas de asistencia só quedarán escusadas nos casos de accidente ou enfermidade graves debidamente xustificadas.

Cumprido o requisito de asistencia, a avaliación da participación activa versará sobre a exposición e resolución de distintas tarefas no seo dos grupos medianos -casos prácticos, cuestionarios- que serán obrigatoriamente entregadas polo alumno segundo os prazos previstos no cronograma previamente facilitado. Ademais de procederse á corrección das devanditas tarefas na aula, a efectos de cualificación da participación activa, seleccionárase polo profesor unha tarefa -idéntica para todos- entre todas as expostas e resoltas polo alumnos.

B. Proba de respostas curtas relativa ao Bloque I da materia (35% da nota final)

Os/as alumnos/as realizarán unha proba de respostas curtas relativa ao Bloque I da materia, e poderán utilizar como material de apoio textos legais. Para superar a materia, o/o alumno/a deberá obter, na devandita proba, unha nota mínima de 4 sobre 10. En todo caso, se a nota obtida polo/a alumno/a nesta proba é superior a 4 pero inferior a 5, a cualificación final non poderá exceder de 6. A devandita proba realizarase na data oficial de exame da materia.

C. Proba tipo test relativa ao Bloque II da materia (35% da nota final)

Os/as alumnos/realizarán unha proba tipo test: preguntas pechadas de elección múltiple (sinalando unha resposta entre un número limitado de posibilidades). A citada proba tipo test incluírá preguntas de carácter teórico (contidos propios das clases maxistras) e de carácter práctico (contidos propios de grupos medianos), relativas ao Bloque II da materia. Para superar a materia, o/o alumno/a deberá obter, na devandita proba, unha nota mínima de 4 sobre 10. En todo caso, se a nota obtida polo/a alumno/a nesta proba é superior a 4 pero inferior a 5, a cualificación final non poderá exceder de 6. A devandita proba realizarase na data fixada no cronograma da materia, en todo caso ao final da explicación do Bloque II.

Se o/o alumno/a non superase a materia en primeira convocatoria, as cualificacións acadadas como consecuencia da avaliación da participación activa e das probas de resposta curta ou tipo test conservaranse para a convocatoria do mes de xullo, examinándose o alumno, na devandita convocatoria, só daquela parte do programa -Bloque I ou Bloque II- non superada en primeira convocatoria. Con todo, o/a alumno/a, se así o manifesta, poderá optar por someterse ao sistema de avaliación final renunciando ás cualificacións acadadas no marco da avaliación continua. Na citada convocatoria de xullo, a proba correspondente aos contidos teóricos do Bloque II consistirá, en todo caso, nunha proba de respostas de desenvolvemento.

En todo caso, as cualificacións acadadas no marco da avaliación da participación activa, na proba de resposta curta e na proba tipo test non se conservarán para convocatorias de cursos académicos posteriores. O/a alumno/a deberá entón someterse a un novo proceso de avaliación continua, excepto opción pola avaliación final.

2. SISTEMA DE AVALIACIÓN FINAL:

A avaliación da materia ou nota final será a acadada nun único exame a realizar na data oficial, nos seguintes termos:

Bloque I: A mesma proba descrita no apartado 1.B, que representará un 50% da cualificación final.

Bloque II: Constará das seguintes probas:

A. Proba de respostas de desenvolvemento que representará un 40% da cualificación final.

B. Estudo de casos/análises de situacións que representará un 10% da cualificación final

Se neste bloque II se optou pola avaliación continua non cabe acceder na mesma convocatoria a avaliación final

3. CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA:

Na convocatoria fin de carreira o/o alumno/a será avaliado nun único exame escrito, de carácter teórico e práctico, que representará o 100% da nota final.

Bibliografía. Fuentes de información

Martín Rebollo, **Leyes Administrativas**, La más reciente,

BLOQUE I - Jurisdicción Contencioso-administrativa

- BUSTILLO BOLADO, R.: La aplicación de la Ley de Enjuiciamiento Civil en el Contencioso-administrativo, Aranzadi, Cizur menor (Navarra), 2005.
- BUSTILLO BOLADO, R.: Convenios y contratos administrativos: transacción, arbitraje y terminación convencional del procedimiento, 3ª ed., Aranzadi, Cizur Menor (Navarra), 2010.
- BUSTILLO BOLADO, R.: "Tutela judicial, Ley de la Jurisdicción Contencioso-administrativa y práctica forense: viejas dificultades y nuevas propuestas", en Revista de Administración Pública núm. 184, 2011, pgs. 159 ss.
- DE LA SIERRA MORÓN, S.: Tutela cautelar contencioso-administrativa y Derecho europeo, Aranzadi, Cizur menor (Navarra), 2004.
- FERNÁNDEZ TORRES, J.R.: La formación histórica de la Jurisdicción Contencioso-administrativa (1845-1868), Civitas, Madrid, 1998.
- FERNÁNDEZ TORRES, J.R.: Jurisdicción administrativa revisora y tutela judicial efectiva, Civitas, Madrid, 1998.
- GARCÍA DE ENTERRÍA, E./ FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, T.R.: Curso de Derecho Administrativo. II, 12ª ed., Civitas, Madrid, 2011.
- GARCÍA DE ENTERRÍA, E.: Las transformaciones de la justicia administrativa: de excepción singular a la plenitud jurisdiccional ¿un cambio de paradigma?, Civitas, Madrid, 2007.
- GARCÍA DE ENTERRÍA, E.: La batalla por las medidas cautelares, Madrid, Civitas, 1992.
- GEIS CARRERA, G.: La ejecución de las sentencias urbanísticas, Atelier, Barcelona, 2009.
- MARTÍN REBOLLO, L.: Leyes Administrativas, Ed. Aranzadi (Última edición).

BLOQUE II -Proceso Laboral**Bibliografía básica:**

- ALBIOL MONTESINOS, I., ALFONSO MELLADO, C. L., BLASCO PELLICER, A., GOERLICH PESET, J. M., Derecho procesal laboral, Tirant Lo Blanch, última edición.
- MONTERO AROCA, J., Introducción al proceso laboral, Marcial Pons, última edición.
- ALONSO OLEA, M. y CASAS BAAMONDE, Mª E., Derecho del Trabajo, Thomson Civitas, última edición
- MARTÍN VALVERDE, A., RODRÍGUEZ-SAÑUDO GUTIÉRREZ, F. y GARCÍA MURCIA, J., Derecho del Trabajo, Tecnos, última edición

• Bibliografía complementaria:

- ALFONSO MELLADO, C. L., La nueva regulación del proceso laboral, Tirant Lo Blanch (Valencia 2011)
- MONEREO PÉREZ, J. L. (Dir.), El nuevo proceso laboral: estudio técnico-jurídico de la Ley de Procedimiento Laboral, Comares (Granada, 2011)
- GARBERÍ LLOBREGAT, J., El nuevo proceso laboral: comentarios a la Ley 36/2011, de 10 de octubre, reguladora de la Jurisdicción Social, Civitas (Navarra, 2011)

Textos normativos:

- Legislación laboral y de Seguridad Social, Tecnos, última edición
- Legislación Social Básica, Thomson Civitas, última edición
- Legislación Laboral y de Seguridad Social, Netbiblio, última edición.
- Legislación Laboral y de Seguridad Social, Aranzadi, Pamplona, última edición.
- Código de la Seguridad Social, Aranzadi, Pamplona, última edición.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía española e da Unión Europea**

Materia	Economía española e da Unión Europea			
Código	003G080V01721			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos de administración de empresas**

Materia	Fundamentos de administración de empresas			
Código	003G080V01722			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos económicos de defensa da competencia**

Materia	Fundamentos económicos de defensa da competencia			
Código	003G080V01723			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Argumentación e interpretación xurídica**

Materia	Argumentación e interpretación xurídica			
Código	003G080V01901			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
Profesorado	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
Correo-e	bonorino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura ten como obxectivo ofrecer ferramentas teóricas para mellorar as prácticas argumentativas e interpretativas dos alumnos.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O obxectivo básico desta materia é utilización de lóxica e da argumentación xurídica para resolución pacífica dos conflitos sociais.	B1	C8
	B2	C9
	B3	C11
	B4	C12
	B5	C13
	B6	C14
	B7	C15
	B8	
	B9	
	B10	
	B11	
	B12	
	B13	

Contidos

Tema

I. DESACUERDOS E DEBATES	<ul style="list-style-type: none"> 1. O concepto de desacuerdo 1.1 Clasificación de desacuerdos 1.2 Análise de desacuerdos 2. Desacuerdos non genuinos 2.1 Desacuerdos meramente verbales 2.2 Definición e desacuerdos verbales 3. Intercambios argumentativos 3.1. Diferenzas de opinión 3.2 Desacuerdos e debate 4. A argumentación en debates
II. ARGUMENTACIONES XURÍDICAS	<ul style="list-style-type: none"> 1. Identificación e reconstrución de argumentos 2. A reconstrución de argumentaciones 3. Un caso paradigmático de razonamiento xurídico: a sentenza xudicial 4. Sentenza xudicial e cuestións estereotipadas 5. Reconstrución de argumentaciones xudiciais
III. LÓXICA DEDUCTIVA	<ul style="list-style-type: none"> 1. Validez e forma lóxica 2. Argumentos deductivos simples 2.1 O modus ponens 2.2 O modus tollens 2.3 O argumento hipotético 2.4 O argumento disyuntivo 2.5 O dilema 3. Argumentos deductivos complexos 4. As cadeas deductivas 5. As formas válidas complexas 5.1 A redución ao absurdo 6. Silogismos
IV. LÓXICA INDUCTIVA	<ul style="list-style-type: none"> 1. O ámbito da probabilidade 2. Que é un argumento inductivo? 3. Algunhas concepcións erróneas sobre a inducción 4. A forza inductiva dun argumento 5. Inducción e probabilidade e 6. Argumentos inductivos 7. As formas inductivas máis usuais na práctica xurídica 7.1 Inferencias por enumeración 7.2 A analogía 7.3 A abducción
V. LÓXICA INFORMAL	<ul style="list-style-type: none"> 1. As falacias na argumentación xurídica 2. Un modelo dialóxico e normativo 2.1 Diálogo racional 2.2 Regras positivas e negativas 2.3 A carga da proba en debates orais 3. Falacias non formais 3.1 A apelación á autoridade 3.2 Os ataques persoais 4. Interrogatorios 4.1 Preguntas, contestaciones e respostas 4.2 Tipos de preguntas 4.3 Orzamentos, preguntas e falacias 4.4 Avaliación de interrogatorios
VI. TEORÍAS DA ARGUMENTACIÓN	<ul style="list-style-type: none"> 1. As teorías da argumentación xurídica contemporáneas 2. Principios constitucionais e argumentación xurídica 3. Modelos descriptivos e normativos 3.1 A teoría de Aarnio 3.2 A teoría de Alexy 3.3 A teoría de MacCormick 3.4 A teoría de Toulmin 4. A retórica 4.1 Tópica e retórica 4.2 Perelman e a nova retórica

VII. TEORÍAS DA INTERPRETACIÓN

1. Que é interpretar?
2. Interpretación e significado
3. As teorías contemporáneas da interpretación jurídica
  - 3.1 A posición de Kelsen
  - 3.2 A posición de Ross
  - 3.3 A posición de Hart
  - 3.4 A posición de Dworkin
4. Interpretación e dogmática jurídica
5. Interpretación e aplicación do dereito
6. Interpretación e argumentación
  - 6.1 Argumentos interpretativos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	22.5	37.5
Presentacións/exposicións	5	2	7
Sesión maxistral	26	42.5	68.5
Outras	3	24	27
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	5	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Formulación e realización de actividades de carácter práctico.
Presentacións/exposicións	Preparación en pequenos grupos dun tema e exposición oral.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais dirixida aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Resolución de dúbidas teóricas e prácticas.
Prácticas de laboratorio	Resolución de dúbidas teóricas e prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentacións/exposicións	Avaliación do estudo intensivo de determinados temas, discusión, participación e elaboración de documentos e conclusións.	10	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13

Outras	Proba obxectiva que poderá consistir na realización dunha pregunta longa, de varias preguntas curtas ou nunha proba tipo test.	70	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas de avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos. Os alumnos deberán resolver as actividades formuladas, aplicando os contidos teóricos e prácticos da materia.	20	C8 C9 C11 C12 C13 C14 C15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos que non poidan participar na avaliación continua -ou que haxan desaprobado- teñen dereito a un exame teórico-práctico co que poden obter o 100 % da cualificación. Dita proba obxectiva constará dunha parte escrita e unha parte oral. O mesmos aplicarase ao exame de fin de carreira.

Os días e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de exames aprobado pola Xunta de Facultade da Facultade de Dereito para o curso 2016-17.

Bibliografía. Fontes de información

- Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Análisis lógico y derecho**, CEC,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Argumentación en debates**, SPUV,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Introducción a la lógica jurídica**, Ediciones Suárez,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **El imperio de la interpretación**, Dykinson,
- Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Introducción a la metodología de las ciencias jurídicas y sociales**, Astrea,
- Atienza, Manuel, **Las razones del derecho**, CEC,
- García Amado, Juan Antonio, **El derecho y sus circunstancias. Nuevos ensayos de filosofía jurídica**, Universidad del Externado,
- Feteris, Evelin, **Fundamentos de la argumentación jurídica. Revisión de las teorías sobre la justificación de las decisiones judiciales**, Universidad del Externado,
- Copi, Irving M., y Cohen, Carl, **Introducción a la lógica**, Limusa,
- Lifante Vidal, Isabel, **La interpretación jurídica en la teoría del derecho contemporánea**, CEC,
- Marmor, Andrei, **Interpretación y teoría del derecho**, Gedisa,
- Aarnio, Aulis, **Lo racional como razonable. Un tratado sobre la justificación jurídica**, CEC,
- Hernández Marín, Rafael, **Interpretación, subsunción y aplicación del derecho**, Marcial Pons,
- Iturralde Sesma, Victoria, **Aplicación del derecho y justificación de la decisión judicial**, Tirant lo Blanch,
- Vernengo, Roberto, **La interpretación literal de la ley**, Abeledo-Perrot,
- Gimeno Presa, María Concepción, **Interpretación y derecho. Análisis de la obra de Riccardo Guastini**, Universidad del Externado,
- Guastini, Riccardo, **Distinguiendo. Estudios de teoría y metateoría del derecho**, Gedisa,
- Alexy, Robert, **Teoría de la argumentación jurídica. La teoría del discurso racional como teoría de la fundamentación jurídica**, CEC,
- Bonorino, Pablo (ed.), **Argumentación, derecho y justicia**, Eolas,
- Rodríguez Boente, Sonia, **La justificación de las decisiones judiciales. El artículo 120.3 de la Constitución Española**, SPUSC,
- Perelman, Chaim, **Tratado de la argumentación. La Nueva Retórica**, Gredos,
- Atienza, Manuel, **Tratado de argumentación jurídica**, Trotta,
- Gascón Abellán, Marina, **Argumentación jurídica**, Tirant lo Blanch,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito de defensa da competencia**

Materia	Dereito de defensa da competencia			
Código	003G080V01902			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado Dereito público			
Coordinador/a	Tobio Rivas, Ana María Orban Moreno, José Manuel			
Profesorado	Orban Moreno, José Manuel Tobio Rivas, Ana María			
Correo-e	orban@uvigo.es atobio@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	(*)Estudio de las instituciones jurídicas básicas que participan en la protección de la competencia, tanto desde un punto de vista privado como público.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
C3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
C6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
C7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C17	Ser quen de elaborar normas

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Nova	B1	C1
	B2	C2
	B7	C3
	B8	C6
	B12	C7
	B13	C8
		C12
		C13
		C17

Contidos

Tema

BLOQUE I: DEREITO PRIVADO DA LIBRE COMPETENCIA

I. FUNDAMENTOS DO DEREITO DA LIBRE COMPETENCIA.

II. REGULACIÓN DA LIBRE COMPETENCIA: DEREITO ESPAÑOL E COMUNITARIO

III. CONDUCTAS PROHIBIDAS

1. Conduas colusorias
2. Abuso de posición dominante
3. Falseamento da libre competencia por actos desleais
4. Excepcións ás condutas prohibidas
5. Consecuencias civís. Aplicación xudicial privada do Dereito da libre competencia

IV. CONDUCTAS CONTROLADAS

1. Concentracións económicas
2. Axudas públicas

BLOQUE II: DEREITO PÚBLICO DA COMPETENCIA

I. A DEFENSA DA COMPETENCIA COMO MANIFESTACIÓN DA CHAMADA ORDE PÚBLICA ECONÓMICA.

II. A REGULACIÓN DA LIBRE COMPETENCIA: DEREITO COMUNITARIO E ORDENAMIENTO ESPAÑOL.

III. A ORGANIZACIÓN ADMINISTRATIVA DA COMPETENCIA.

1. Aspectos xerais e competenciales.
2. A Comisión Nacional dos Mercados e da Competencia
3. A organización autonómica
4. A resolución dos conflitos que se susciten entre o ámbito de actuación dos órganos estatais e autonómicos de defensa da competencia

IV. PROCEDEMENTO NACIONAL

1. Disposicións xerais
2. Procedemento sancionador
3. Procedemento de control de concentracións económicas
4. Procedemento de control de axudas ilegais

V. REXIME SANCIONADOR

VI. REFERENCIA AO PROCEDEMENTO E SANCIÓNS NO DEREITO COMUNITARIO.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	26	52
Estudo de casos/análises de situacións	26	39	65
Probas de resposta curta	2	31	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O profesor procederá á exposición dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e directrices de traballo.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, ou suceso real ou adaptado, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, ou suceso real ou adaptado, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Sesión maxistral	Asistencia y participación activa	5	B1 C8 B2 B7
Estudo de casos/análises de situacións	Plantearánse situacións ou problemáticas xa dadas, ou que poidan darse, partindo dos diferentes factores involucrados, o análisis dos antecedentes, condicións ... Tendráse en conta os plantexamentos, interpretacións e razonamentos que se poñan de manifesto no desenrolo dos casos prácticos.	25	B8 C12 B12 C13 B13 C17
Probos de resposta curta	Todos os alumnos, con independencia do sistema polo que se opte (avaliación continua ou non), deberán realizar unha proba obxectiva sobre os contidos da materia. Incluiránse preguntas directas sobre aspectos concretos. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	70	C1 C2 C3 C6 C7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O inicio do curso, os alumnos deberán manifestar a súa intención -ou non- de acollerse ó sistema de avaliación continua. A tal fin, os profesores da materia proporcionaranlles un documento que aqueles deberán cubrir e asinar.

Primeira oportunidade de examen (convocatoria de Xaneiro)

A.- O **alumno que se acolla ó sistema de avaliación continua** deberá asistir regularmente ás clases presenciais e será evaluado conforme os criterios que se han indicado mais arriba (asistencia, estudo/resolución de casos -30% da calificación- e proba final obxectiva -70%-). Estes alumnos nunca serán avaliados mediante un exame final que represente o 100% da calificación da materia.

B.- O **alumno/a que non cubra e asine o documento presentado polos profesores da materia, o inicio do curso, non terán dereito a ser avaliados segundo o sistema de avaliación continua**. Por tanto, estes alumnos deberán someterse a una proba final obxectiva (exame final) que representará o 100% da súa calificación final.

Segunda oportunidade de examen (convocatoria de Xullo)

No exame da convocatoria de Xullo só se realizará unha proba final obxectiva, e a súa valoración dependerá de si o alumno se acolleu ó sistema de avaliación continua (70% da calificación final), ou non (100% da súa calificación).

Así, ós alumnos que se sometan ó sistema de avaliación continua, conservaráselle a nota de dito sistema. Isto é, se o alumno non superase a materia na convocatoria de Xaneiro (primeira oportunidade de exame), non perdería a calificación obtida ó longo do proceso de avaliación, xa que se lle conservaría dita calificación.

Nembargantes, se o alumno non aprobase a materia nos citados exames do curso académico (Xaneiro ou Xullo), pasando a outro curso académico diferente, tería que, obrigatoriamente, someterse de novamente ó proceso de avaliación continua e realizar a proba final obxectiva. Quere porse de manifesto que as calificacións obtidas no proceso de avaliación continua non se gardan dun curso académico para outro.

Convocatoria de Fin de Carreira:

No exame da convocatoria de Fin de Carreira só se realizará unha proba final obxectiva, cuxa valoración será o 100% da cualificación final.

* DATAS DAS PROBAS DE EVALUACIÓN: As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-17.

Bibliografía. Fontes de información

- BELLO MARTÍN-CRESPO, M^a. P. / HERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, F. (Coords.), **Derecho de la libre competencia comunitario y español**, 2009, Aranzadi-Thomson,
- BENEYTO, J. M^a / MAÍLLO, J. (Dir.), **La nueva Ley de Defensa de la Competencia: análisis y comentarios**, 2009, Bosch,
- GARCÍA-CRUCES, J. A. (Dir.), **Tratado de Derecho de la competencia y de la publicidad**, 2014, Tirant lo Blanch,
- LOMA-OSORIO LERENA, D., (Coord.), **Tratado de Derecho de la competencia**, 2013, Aranzadi-Thomson Reuters,
- MASSAGUER, J. / FOLGUERA, J / SALA ARQUER, J.M. / GUTIÉRREZ, A. (Dir.), **Comentario a la Ley de Defensa de la Competencia**, 3^a ed., 2012, Civitas-Thomson,
- ODRÍOZOLA, M. (Dir.) / IRISSARY, B. (Coord.), **Derecho español de la competencia: comentarios a la Ley 15/2007, Real Decreto 261/2008 y Ley 1/2002**, 2008, Bosch,

- ORTIZ BLANCO, L. / MAÍLLO GONZÁLEZ-ORÚS, J. / IBÁÑEZ COLOMO, P. / LAMADRID DE PABLO, A., **Manual de Derecho de la competencia**, 2008, Tecnos,
- PAREJO ALFONSO, L. / PALOMAR OLMEDA, A. (Dir.), **Derecho de la Competencia. Estudios sobre la Ley 15/2007, de 3 de julio, de Defensa de la Competencia**, 2008, La Ley,
- SORIANO GARCÍA, J. E., **La defensa de la competencia en España**, 2007, lustel,
- BERCOVITZ RODRIGUEZ-CANO, A., **Apuntes del Derecho Mercantil**, última edición, Aranzadi-Thomson,
- BERCOVITZ RODRIGUEZ-CANO, A. (Dir.), **Derecho de la Competencia y Propiedad Industrial en la Unión Europea**, 2007, Aranzadi-Thomson,
- BROSETA PONT, M. / MARTINEZ SANZ, F., **Manual de Derecho Mercantil, Tomo I**, última edición, Tecnos,
- JIMENEZ SANCHEZ, G. J. / DÍAZ MORENO, A., (Coords.), **Derecho Mercantil, Volumen 2**, última edición, Marcial Pons,
- SÁNCHEZ CALERO, F. / SÁNCHEZ-CALERO GUILARTE, J., **Instituciones de Derecho Mercantil, Tomo I**, última edición, Aranzadi-Thomson Reuters,
- GUTIÉRREZ HERNÁNDEZ, A. / VIDAL MARTÍNEZ, P., **Legislación sobre Derecho de la competencia español y de la Unión Europea**, 2015, Aranzadi-Civitas,
- VARELA CARID, F. (Coord.), **Estudios sobre la nueva Ley de la Competencia. Análisis desde la perspectiva gallega**, 2010, Xunta de Galicia,
- MUÑOZ MACHADO, S. y ESTEVE PARDO, J. (Dir.), **Derecho de la regulación económica, Vol. I (Fundamentos e instituciones de la regulación)**, 2009, lustel,
- ARROYO APARICIO, A., **La aplicación descentralizada de los arts. 81 y 82 del Tratado CE según el Reglamento CE núm. 1/2003**, en **Estudios de Derecho de la competencia (Coord. Font Galán, J. I. y Pino Abad, M.)**, 2005, pp. 249-272, Marcial Pons,
- ARROYO APARICIO, A., **Capítulo IV: Procedimiento y sanciones para las prohibiciones de los artículos 81 y 82 TCE**, en **Derecho de la Competencia y Propiedad Industrial en la Unión Europea (Dir. Bercovitz, A.)**, 2007, pp. 121-142, Aranzadi-Thomson,
- COSCULLUELA MONTANER, L. y LÓPEZ BENÍTEZ, M., **Derecho público económico**, 2009, lustel,
- GUILLEN CARAMÉS, J., **Libre competencia y Estado autonómico**, 2005, Marcial Pons,

---

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Dereito mercantil europeo/O03G080V01903

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito administrativo II/O03G081V01503

Dereito mercantil I/O03G081V01502

Dereito mercantil II/O03G081V01702

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito mercantil europeo**

Materia	Dereito mercantil europeo			
Código	003G080V01903			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Paula Pombar, Mercedes de			
Profesorado	Paula Pombar, Mercedes de			
Correo-e	mfdepaula@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo da materia pretende aproximar ó alumno ó coñecemento do Dereito europeo, e a súa aplicación as relacións xurídico-mercantís transfronterizas nos Estados-membros, e súa influencia nos ordeamentos xurídicos nacionais tendente, sobor de todo, á armonización das legislacions internas.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C18	Ser quen de negociar e mediar

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecementos básicos dos principios xurídicos comunitarios que rixen a creación dun mercado único europeo	B2	C1
Coñecemento da incidencia do Ordenamento xurídico da Unión Europea no Dereito Mercantil	B2	
Coñecementos da normativa da Unión Europea referida á materia xurídico-mercantil nos diversos sectores económicos	B2	C11
Coñecementos das principais institucións xurídico-mercantís propias da Unión Europea	B3	C1
Ser quen de manexar fontes xurídico-comunitarias relativas ó ámbito mercantil	B6 B8	C12
Ser quen de identificar problemas xurídicos e solucionarlos segundo a normativa mercantil europea	B3 B8	C11
Ser que de interpretar e analizar criticamente as normas comunitarias referidas ós distintos sectores do Dereito Mercantil	B7	C13
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos consonte a normativa mercantil europea	B1	C14
Ser quen de asesorar, negociar e mediar sobor de temas xurídico-mercantís de dimensión europea	B11 B12	C18

Contidos

Tema	
1. ASPECTOS XERAIS DAS REPERCUSIONS DO DEREITO DA UNIÓN EUROPEA NO DEREITO MERCANTIL	1.1. O Dereito comunitario europeo e o Dereito mercantil 1.2. O Dereito mercantil comunitario. 1.3. Uniformización e armonización: o Dereito mercantil europeo 1.4. O galimatías europeo nos instrumentos xurídico-mercantís

2. MERCADO ÚNICO EUROPEO E LIBERDADES FUNDAMENTÁIS	2.1. Do mercado común o mercado interior. A libre circulación de mercancías. 2.2. As liberdades fundamentais e a súa interpretación polo TJUE 2.3. A liberdades fundamentais e o acervo comunitario
3. COMPETENCIA DESLEAL E PUBLICIDADE	3.1. Publicidade enganosa e publicidade comparativa 3.2. Prácticas comerciais desleais 3.3. Contratos negociados a distancia 3.4. Comercialización a distancia de servizos financeiros
4. PROPIEDAD INDUSTRIAL E INTELLECTUAL: ARMONIZACIÓN E DEREITOS DE ÁMBITO COMUNITARIO	4.1. A regulación da Propiedade Intelectual na UE e a súa armonización 4.2. Protección das invencións. Patente, marca e deseño ou modelo comunitarios 4.3. Dereitos de autor e dereitos afíns no mercado interior
5. PROTECCIÓN DOS CONSUMIDORES	5.1. Política europea dos consumidores 5.2. Información dos consumidores. As Redes de información 5.3. Seguridade dos consumidores 5.4. Protección dos intereses económicos e xurídicos dos consumidores 5.5. Etiquetado e embalaxe dos produtos
6. CONTRATOS	6.1. Principios do Dereito contractual europeo: hacia a unificación do Dereito privado europeo 6.2. Obligacións contractuais transfronterizas: lei aplicable 6.3. Validez e eficacia dos contratos
7. SOCIEDADES: ARMONIZACIÓN E SOCIEDADES DE DIMENSIÓN EUROPEA	7.1. O Dereito comunitario de sociedades e armonización do Dereito de sociedades 7.2. A Sociedade Anónima Europea -SE- 7.3. As agrupacións empresariais na UE. A A.I.E. 7.3. Economía social europea: Asociación Europea -AE- e Sociedade Cooperativa Europea - SCE-
8. SERVICIOS FINANCIEROS: BANCA, MERCADO DE VALORES, SEGUROS	8.1. Mercado único de servizos e servizos financeiros: marco xeral 8.2. Servizos financeiros: bancos 8.3. Servizos financeiros: mercado de valores mobiliarios 8.4. Servizos financeiros: seguros
9. DEREITO COMUNITARIO DA COMPETENCIA	9.1. A libre competencia 9.2. Disposicións aplicables as empresas 9.3. Disposicións aplicables as axudas estatais 9.4. Disposicións aplicables a sectores específicos
10. TRANSPORTES	10.1. Libre circulación de servizos e política europea de transportes 10.2. Mercado do transporte e rede transeuropea 10.3. A loxística do transporte de mercancías en Europa 10.4. Transporte de pasaxeiros. Medidas para a protección dos usuarios

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	57	87
Resolución de problemas e/ou exercicios	23	38	61
Probas de resposta curta	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA SOBOR DA ATITUDE E PARTICIPACIÓN DO ALUMNO NO DESENRROLO DAS EXPLICACIONES TEÓRICAS, BASEADA NA ASISTENCIA A CLASE, FORMULACIÓN DE PREGUNTAS, COMENTARIOS, OBSRVACIONES E RESPUESTA A PREGUNTAS REALIZADAS DURANTE A MESMA
Resolución de problemas e/ou exercicios	OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA DO DESENVOLVEMENTO DO ALUMNO NO MANEXO E CONSULTA DAS BASES DE DATOS XURÍDICO-MERCANTÍIS

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se resollen dúbidas e se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación da información dispoñible e a interpretación dos resultados de aprendizaxe. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe
Sesión maxistral	Observación sistemática destinada a recompilar datos sobre a participación do alumno, baseados en condutas ou criterios operativos que faciliten a obtención de datos cuantificables como atención, plantexamento de dúbidas, preguntas, atitude e participación activa e persoal no desenvolvemento das tarefas docentes.	40
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecidas polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica poder ser presencial ou non presencial. Pódense empregar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, correo, campus virtual, etc.	35
Probas de resposta curta	Probas para a avaliación das competencias adquiridas, que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base os coñecementos que teñen sobre a materia.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

O inicio do curso, os alumnos deberán manifestar a súa intención de acollerse ou non o sistema de avaliación continua, mediante a ficha de alumno, que deberá entregarse ao profesor nas dúas primeiras semanas de clases, con expresa indicación da opción elegida.

. PRIMEIRA OPORTUNIDADE DE EXAME (CONVOCATORIA DE XANEIRO)A. Alumnos que opten polo sistema de avaliación continua: deberán asistir regularmente as clases presenciais (mínimo un 90%). Este sistema de avaliación continua esixirá, en todo caso, cumprir coa referida asistencia mínima e, ademais, requirirá unha participación activa e regular nas explicacións, exposicións, actividades ou exercicios propostos que, de forma eventual e aleatoria, poderán ser recollidos polo profesor. Estas actividades representarán un 60% de cualificación global. O 40 % restante da cualificación virá determinado pola PROBA FINAL, que consistirá nunha parte teórica de 3-5 preguntas de resposta curta -20%-, e una proba práctica - 20%-, coas características descritas.

B. Alumnos que non se acollan o sistema de avaliación continua, e aqueles que non cumpran os requisitos para a avaliación continua deberán realizar unha proba final obxectiva que representará o 100% da súa cualificación. Constará de unha parte teórica e unha parte práctica. A parte teórica - de 3 a 5 preguntas de resposta curta- representará o 60% do total da cualificación, e a parte práctica -problemas ou exercicios prácticos- o 40% restante.

. SEGUNDA OPORTUNIDADES DE EXAME (CONVOCATORIA DE XULLO)No exame de xullo os alumnos serán avaliados en base a unha PROBA FINAL OBXECTIVA, que representará o 100% da cualificación, e consistirá nunha parte teórica - 3 a 5 preguntas de resposta curta- que representará o 60% do total, e unha parte práctica - problemas ou exercicios prácticos- o 40% restante.

. FIN DE CARREIRANO exame da convocatoria de fin de carreira a avaliación terá a mesma estrutura e os mesmos porcentaxes de valoración que na segunda oportunidade de exame (xullo).

. DATAS DAS PROBAS DE AVALIACIÓNAs datas e horarios das probas de avaliación son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017.

Bibliografía. Fontes de información

ILLESCAS ORTIZ, R., **DERECHO COMUNITARIO ECONÓMICO**, última edición,

PÉREZ CARRILLO, E.F., **ESTUDIOS DE DERECHO MERCANTIL EUROPEO**, última edición,

AA.VV., **DERECHO PRIVADO EUROPEO Y MODERNIZACIÓN DEL DERECHO CONTRACTUAL EN ESPAÑA**, última edición,

WEBGRAFÍA

. COMISIÓN EUROPEA: ec.europa.eu/index_es.htm

. PARLAMENTO EUROPEO: europarl.eu.int/home/default_es.htm

. CONSEJO DE LA U.E.: ue.eu.int/showPage.ASP?lang=es

. PORTAL DE DERECHO DE LA UNIÓN EUROPEA: eur-lex.europa.eu/

. TRIBUNAL DE JUSTICIA DE CE: curia.eu.int/es/index.htm

. DOUE : eurlex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=es

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Relacións internacionais, constitución e Unión Europea/O03G080V01904

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito de defensa da competencia/O03G080V01902

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito comunitario/O03G080V01701

DATOS IDENTIFICATIVOS**Relacións internacionais, constitución e Unión Europea**

Materia	Relacións internacionais, constitución e Unión Europea			
Código	O03G080V01904			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Sánchez Ramos, María Belén Mosquera Casero, Jose			
Profesorado	Mosquera Casero, Jose Sánchez Ramos, María Belén			
Correo-e	mosquera.casero@gmail.com bsanchez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Con esta asignatura pretendemos achegar ao alumno as relacións entre o Dereito interno e o Dereito da Unión Europea así como a participación da Unión Europea nas relacións internacionais a través, por exemplo, da celebración de Tratados internacionais ou o envío de Delegacións da Unión a terceiros países			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
C3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
C5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
C6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
C7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
C17	Ser quen de elaborar normas

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer as principais institucións xurídicas	C1 C3
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	C2
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	C6 C8
Ser quen de argumentar xuridicamente	
Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	

Capacidade de síntese e análise	B1	
	B2	
Capacidade de aprender	B5	
	B6	
Capacidade para organizar e planificar	B7	
	B9	
Traballar de forma cooperativa	B10	
Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional		C7
		C8
		C9
		C11
Ser quen de argumentar xuridicamente		C13
		C15
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar		C17
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico		
Ser quen de manexar a oratoria xurídica		

Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico		C8
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	B11	
Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)	B12	
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	B13	
Nova		C5
		C12

Contidos

Tema		
BLOQUE I: Unión Europea e Constitución Española		
TEMA 1: A natureza política da Unión Europea	1.Elementos estruturais 2.Nacemento e desenvolvemento 3.Características do modelo da UE	
TEMA 2: O modelo federal de Unión Europea	1.O federalismo: cuestións fundamentais 2.Unión Europea: ¿un modelo federal?	
TEMA 3: O sistema político-institucional da UE	1.Aspectos xerais 2.Os Grupos Políticos no Parlamento Europeo	
TEMA 4: O proceso constituínte	1.Declaración de Laeken 2.O proceso da Constitución Europea	
TEMA 5: O Dereito Constitucional europeo e a Constitución española de 1978	1.Cuestións xerais 2.Contidos,mutación e reforma constitucional. 3. Conflitos entre Constitución e Dereito orixinario 4. Conflito entre Constitución e norma de Dereito derivado 5. Conflitos entre norma da UE e lei posterior	
TEMA 6: A Reforma institucional	1.Cuestións xerais 2.As reformas dos tratados orixinarios e o papel dos tribunais constitucionais	
TEMA 7: A Unión Europea: unión de cidadáns e de Estados	1.Cuestións xerais 2.Cidadanía europea versus nacionalidade	
BLOQUE II: Acción Exterior da Unión Europea		
TEMA 8: As peculiaridades da acción exterior da Unión Europea	1.Dos Tratados Constitutivos ao Tratado de Lisboa 2.A representación exterior da UE: Principais problemas	
TEMA 9: A personalidade xurídico-internacional da Unión Europea	1.Nocións xerais sobre a personalidade xurídica internacional das Organizacións Internacionais. 2.A Personalidade Xurídica Internacional: de Roma a Lisboa 3.Principais manifestacións da subxetividade internacional	
TEMA 10: Natureza e alcance das competencias da Union Europea en materia de relacións exteriores	1. As competencias expresas 2.As competencias implícitas 3.. As competencias do art. 352 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea	

TEMA 11: A actividade convencional da Unión Europea	1.A competencia comunitaria para concluír tratados internacionais: interpretación xurisprudencial 2.O proceso de conclusión de Tratados 3.Tipoloxía de tratados internacionais concluídos pola Comunidade Europea.
TEMA 12: A participación da Unión Europea nas relacións diplomáticas	1.O Servizo Europeo de Acción Exterior 2.O dereito de legación pasivo A. Representación de países membros B.Representación de países non membros: base xurídica, procedemento de acreditación, funcións e estatuto xurídico. 3.O dereito de legación activo A.Fundamento xurídico para o exercicio do dereito de legación activo B.Procedemento de establecemento C.Funcións despregadas pola rede de delegacións da Unión D.O exercicio do Dereito de legación activo ante outrasOI 4. O establecemento de relacións a nivel administrativo 5.A representación comunitaria nas OI
TEMA 13: A participación da Unión Europea noutras Organizacións Internacionais	1.Problemas que suscita a participación da Unión Europea noutras OI 2.Estatuto de observador 3.Estatuto de membro 4.A Unión Europea e a Organización das Nacións Unidas 5.A Unión Europea e a FAO 6.A Unión Europea e o Consello de Europa 7. A Unión Europea na Organización Mundial do Comercio 8.A Unión Europea e o MERCOSUR.
TEMA 14: Dimensión exterior das políticas comunitarias	1.A Política Europea de Veciñanza 2.A PESC 3.O Espazo de Liberdade, Seguridade e Xustiza 4. Outras Políticas

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	26	30	56
Sesión maxistral	26	55	81
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Os traballos da aula centraranse na realización de diversas actividades onde o principal protagonista é o alumno. As actividades consistirán, basicamente, na resolución de casos prácticos así como na exposición de traballos na aula
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais, presentarase e explicará ao alumno os aspectos principais e fundamentais da disciplina

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Na sesión maxistral exporase as cuestións fundamentais da materia. Calquera dúbida que se expoña, poderá exporse tanto na aula como nos horarios de tutorías
Traballos de aula	Nos traballos da aula o alumno analizará os aspectos fundamentais da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017	80	B1 C1 B2 C2 B6 C6 C7 C8 C11 C12 C13

Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo da aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por outra banda, mediante os traballos que deberán ser entregados ao profesor	20	B7 B10 B11 B12 B13	C1 C2 C5 C9 C12 C13 C15 C17
---	---	----	--------------------------------	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

A impartición desta materia é responsabilidade de dúas áreas de coñecemento: Dereito Constitucional e Dereito Internacional Público

-A área de Dereito Constitucional impartirá os temas 1-7 (Bloque I) durante a primeira metade do primeiro cuatrimestre.

-A área de Dereito Internacional Público impartirá os temas 8-14 (Bloque II) durante a segunda metade do primeiro cuatrimestre.

En canto á avaliación final, cada unha das áreas de coñecemento que participan na materia terá un peso proporcional á súa carga docente, é dicir, Dereito Constitucional 50% e Dereito Internacional Público 50%. Cada área de coñecemento, á hora de determinar a súa nota, farao de seguindo o establecido no apartado relativo á avaliación é dicir : 20% da nota mediante resolución de problemas ou exercicios e 80% preguntas de desenvolvemento.

En relación á proba de desenvolvemento, esta constará de dous partes, unha por cada área de coñecemento. Cada parte farase en follas independentes, para que cada profesor poida corrixir o seu parte. Os alumnos que sigan o modelo evaluación continúa sóo realizarán un examen teórico. O mesmo sistema aplicase na segunda oportunidade (convocatoria de julio)

Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 50% en cada parte.

Os alumnos que non se someta á avaliación continúa , a proba a realizar constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, exame que, en todo caso, representará o 100% da cualificación. Este sistema aplícase tamén a convocatoria "Fin de Carreira".

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017

Bibliografía. Fontes de información

- Mangas Martín, A; Liñán Noguerras, D, **Instituciones y Derecho de la Unión Europea**, Última edición, Sobrino Heredia, J.M, **Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, Derecho de la Unión Europea y Derecho Internacional de los Espacios**, 2016,
- Aldecoa Luzárraga, F (Coord), **La diplomacia común europea: el servicio europeo de acción exterior**, 2012,
- Pérez de Nanclares, **La dimensión exterior del espacio de libertad, seguridad y justicia**, 2012,
- Sánchez Ramos, B, **La Unión Europea y las relaciones diplomáticas**, 2004,
- Sánchez Ramos, B en Sobrino Heredia, J. M (dir) Innovación y conocimiento, **La representación exterior de la Unión Europea tras el Tratado de Lisboa: en busca de la unidad Eficacia y coherencia**, 2010,
- Sánchez Ramos, B, **De las Delegaciones de la Comisión Europea a las Delegaciones de la Unión Europea ¿Qué novedades aporta Lisboa?**, 2012,
- Pérez Bernárdez, C, **Las relaciones de la Unión Europea con Organizaciones Internacionales. Análisis jurídico de la práctica institucional**, 2007,
- Sánchez, Víctor M, **Derecho de la Unión Europea**, 2010,
- Roldán Barbero, J, **La nueva política de seguridad de la Unión Europea**, 2012,
- López Castillo, A; Sáinz Arnáiz, A y Ferreres Comelia V, **Constitución y Constitución Europea: análisis de la Declaración del Tribunal Constitucional**, 2005,
- Rubio Llorente, F, **La Constitución Española y el Tratado de Maastricht**, 1992,
- Aragón Reyes, M, **La Constitución española y el TUE: La reforma de la constitución**,
- Sánchez Ramos, B (dir), **La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa**, 2013,
- Kuijper, P.J; Wouters, J y otros, **The law of EU External Relations**, 2013,

Recoméndase a asistencia a aula cos Tratados da Unión Europea e a Constitución española

---

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito comunitario/O03G080V01701

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito da nacionalidade e da estranxeiría**

Materia	Dereito da nacionalidade e da estranxeiría			
Código	003G080V01905			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Gonzalez Jerez, Jose Antonio			
Profesorado	Gonzalez Jerez, Jose Antonio			
Correo-e	jagonje@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia subdividese en dous grandes grupos de contidos, o Dereito da nacionalidade e o Dereito da estranxeiría.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer as principais institucións xurídicas	B1 B2 B3	C10 C12
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	B2 B5	
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade	B10 B13	C5
Ser quen de argumentar xuridicamente		C8
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	B7 B13	
Ser quen de manexar fontes xurídicas		C10 C12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	B6 B7	
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos		C14
Capacidade de síntese e análise	B1	
Capacidade de aprender	B2	C10 C12
Capacidade de xestión da información	B1 B3	C12
Resolver problemas de forma eficaz	B6 B8 B9 B12	

Contidos	
Tema	
LECCIÓN 1: A ADQUISICIÓN DA NACIONALIDADE ESPAÑOLA	1.- Fontes e conceptos básicos. 2.- Adquisición automática da nacionalidade. 3.- Adquisición non automática.
LECCIÓN 2: PERDA, CONSERVACIÓN, RECUPERACIÓN E PROBA DA NACIONALIDADE ESPAÑOLA.	1.- Perda da nacionalidade española. 2.- Conservación da nacionalidade española. 3.- Recuperación da nacionalidade española. 4.- Proba da nacionalidade española.
LECCIÓN 3: OS CONFLITOS DE NACIONALIDADE.	1.- A dobre nacionalidade. 2.- Réxime dos refuxiados e apátridas.
LECCIÓN 4: ENTRADA E SAÍDA DOS ESTRANXEIROS.	1.- Fontes e conceptos básicos de estranxeiría. 2.- A entrada dos estranxeiros no territorio nacional. 3.- A saída dos estranxeiros do territorio nacional.
LECCIÓN 5: A PERMANENCIA DOS ESTRANXEIROS/AS EN ESPAÑA.	1.- A situación de estancia. 2.- Os distintos tipos residencia.
LECCIÓN 6: O DEREITO DE REAGRUPACIÓN FAMILIAR.	1.- Réxime comunitario. 2.- Réxime xeral.
LECCIÓN 7: O TRABALLADOR ESTRANXEIRO EN ESPAÑA.	1.- Réxime xeral de traballo por conta propia e allea. 2.- Réximes especiais.
LECCIÓN 8: O RÉXIME SANCIONADOR EN MATERIA DE ESTRANXEIRÍA.	1.- Principios. 2.- Infraccións e sancións. 3.- Procedemento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	26	52
Resolución de problemas e/ou exercicios	26	26	52
Probas de resposta curta	2	41	43
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	1.5	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	En titorías o alumno recibe atención personalizada sobre as dúbidas en relación coas sesións maxistrais.
Resolución de problemas e/ou exercicios	En titorías o alumno recibe atención personalizada sobre as dúbidas en relación coas clases prácticas.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	50	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B13	C10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	50	B10 B12	C5 C8 C12 C14

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. En avaliación continua haberá tres parciais que servirán para reflectir os coñecementos adquiridos, cun valor conxunto do 50% da nota final. Dita avaliación continua do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos realizarase así mesmo atendendo á participación na aula, especialmente coas prácticas realizadas en clase, que terán un valor do 50% da nota final.

2.- O alumnado que non desexe, ou non poida seguir o sistema de avaliación continua descrito, poderá presentarse en todas as convocatorias a un exame final único teórico-práctico que suporá o 100% da cualificación (50% parte teórica, 50% parte práctica). Este sistema aplicarase tamén na convocatoria extraordinaria de fin de carreira.

EXAMES: As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-17

Bibliografía. Fontes de información

Ortega Martín, E., **Manual práctico de Derecho extranjería**, última edición,

Fernández Masiá, E., **Nacionalidad y extranjería**, última edición,

Soler Cantalapiedra, **Legislación sobre extranjeros**, última edición,

O RESTO DOS MATERIAIS DOCENTES E DE TRABALLO PONRÁNSE A DISPOSICIÓN DO ALUMNADO NA PLATAFORMA FAITIC DA UNIVERSIDADE DE VIGO.

Recomendacións

Outros comentarios

Os contidos presentes no epígrafe correspondente desta guía desenvolven os descritores recolleitos na memoria do título de grao en Dereito, da forma seguinte:

Atribución, adquisición e perda da nacionalidade (Lección 1 e 2)

A proba da nacionalidade (Lección 2 epígrafe 3)

A dobre nacionalidade (Lección 3)

Réxime de entrada e permanencia dos estranxeiros (Leccións 5 e 6)

Dereitos e deberes dos estranxeiros (leccións 7 e 8)

Política europea de estranxeiría (Lección 4 epígrafe 2)

A globalización e os seus desafíos (Lección 4 epígrafe 1)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito de danos e responsabilidade civil**

Materia	Dereito de danos e responsabilidade civil			
Código	O03G080V01906			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de Franco Paz, Fernando			
Profesorado	de Franco Paz, Fernando			
Correo-e	ffranco@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia na que se aborda un estudo en profundidade da responsabilidade civil extracontractual, a través dos seus requisitos, e dos seus dous sistemas: o subxectivo ou por culpa, e o obxectivo ou por risco.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
C4	Coñecer os principios e valores constitucionais
C5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
C6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
C18	Ser quen de negociar e mediar

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Nova	B1
Capacidade para aprender	B2
Capacidade de xestión da información	B3
Capacidade para adaptarse a novas situacións	B4
Capacidade para organizar e planificar	B5
Resolver problemas de forma efectiva	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B8
Traballar de forma colaborativa	B9
Preocupación pola calidade	B10
Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional	B11

Comunicarse de xeito efectivo nunha contorna de traballo (habilidades nas relacións *interpersonales)	B12
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	B13
Coñecer as principais institucións xurídicas de Dereito civil	C1
Coñecer a función do Dereito civil como sistema regulador das relacións sociais	C2
Coñecer os principios e valores constitucionais	C4
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade	C5
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito civil na súa evolución histórica e na súa realidade actual	C6
Ser capaz de argumentar xurídicamente	C8
Ser capaz de aprehender sistemáticamente o ordenamento xurídico	C10
Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	C11
Ser capaz de manexar fontes xurídicas de Dereito civil	C12
Ser capaz de interpretar e analizar críticamente o ordenamento xurídico	C13
Ser capaz de comprender e redactar documentos xurídicos	C14
Ser capaz de manexar a oratoria xurídica	C15
Ser capaz de negociar e mediar	C18

Contidos

Tema

Tema I: O acto ilícito como fonte de obrigacións. Responsabilidade contractual e responsabilidade extracontractual. Sistemas de responsabilidade extracontractual. Normas reguladoras. O papel da xurisprudencia. O seguro de responsabilidade civil.

Tema II: Presupostos da responsabilidade extracontractual: acción ou omisión, dano e nexos causal. A reparación do dano: exercicio da acción. (*)

Tema III: Responsabilidade extracontractual por feitos alleos: fundamento. Os supostos do artigo 1.903 do Código civil. Responsabilidade extracontractual por danos causados por animais e cousas.

Tema IV: Responsabilidade extracontractual obxetiva imposta legalmente. Ámbitos: circulación de vehículos de motor; navegación aérea; danos nucleares.

Tema V: Responsabilidade extracontractual obxetiva imposta legalmente. Ámbitos: consumidores e usuarios; produtos defectuosos; edificación; danos ao medio ambiente.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	35	70
Estudo de casos/análises de situacións	17.5	12.5	30
Probas de resposta curta	1	49	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, e xerar hipótese.

Atención personalizada

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Estudo de casos/análises de situacións	Formulación dunha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dlos diferentes factores involucrados, o análise dos antecedentes, condicións, etc.	20	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13
Probas de resposta curta	Formulación de preguntas que abarcarán todo o contido da asignatura, e cuja resposta terá que consistir nunha ou varias palabras, o unha ou duas frases.	80	C1 C2 C4 C5 C6 C8 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C18

Outros comentarios sobre a Avaliación

<p> O alumno que non se acolla á avaliación continua poderá facer un exame final no que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, preguntas de resposta curta, e a resolución dun caso práctico. </p><div>O sistema de avaliación na segunda edición será o seguinte: o alumno que se acolleu á avaliación continua, ha de realizar unha proba de resposta curta, conservando a cualificación dos casos prácticos obtida durante o cuadrimestre; o alumno que non se acoller á avaliación continua, ha de realizar unha proba de resposta curta, resolver un caso práctico. </div><div>
</div><div>Os exames celebraranse segundo o calendario de exames aprobado pola Xunta de Facultade. </div>

Bibliografía. Fontes de información

ALBALADEJO, M., **Derecho civil, t. III, vol. II**, Última edición,
DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., **Sistema de Derecho civil, vol. III**, Última edición,
REGLERO CAMPOS, L. F., y otros, **Lecciones de responsabilidad civil**, Última edición,
ROCA i TRIÁS, E., **Derecho de daños: textos y materiales**, Última edición,
SANTOS BRIZ, J., **La responsabilidad civil**, Última edición,
YZQUIERDO TOLSADA, M., **Sistema de responsabilidad civil contractual y extracontractual**, Última edición,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito penitenciario e penoloxía**

Materia	Dereito penitenciario e penoloxía			
Código	003G080V01907			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Arias Carral, Manuel			
Profesorado	Arias Carral, Manuel García Sobrado, José Manuel			
Correo-e	arias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura de Dereito Penitenciario e Penoloxía ofértase como optativa no Grao de Dereito, ten unha relación moi estreita coa Parte Xeral de Dereito Penal por regular a pena privativa de liberdade, unha das máis importantes do sistema de penas español. O contido específico e o estudo da execución da pena privativa de liberdade, en particular os dereitos afectados pola privación de Liberdade, e as consecuencia xurídicas do encarceramento.			

Competencias

Código	
B2	Capacidade de aprender
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
C18	Ser quen de negociar e mediar

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	B2 B13	
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	B2 B4	C11 C12
Ser quen de argumentar xuridicamente	B10 B11	C14
Ser quen de aprender sistematicamente o ordenamento xurídico	B2 B5 B13	C12
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	B9	C11 C18
Ser quen de manexar fontes xurídicas		C12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	B4 B13	
Ser quen de manexar a oratoria xurídica		C15
Capacidade de síntese e análise	B5 B10	C14
Ser quen de negociar e mediar	B4 B5 B9 B10	C11 C18

Resolver problemas de forma eficaz	B4 B9 B10 B13	C11 C12 C14 C15 C18
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B10 B13	C11
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B4 B5 B9 B10 B11	C18
Capacidade de xestión da información	B4 B5 B9 B10	C11 C12
Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)	B4 B9 B10 B11	C15 C18

Contidos

Tema	
1. CONCEPTO DE DEREITO PENAL	1. Dereito Penal obxetivos: conceptos formal e material 2. Potestade punitiva (o denominado "Dereito Penal Subjetivo") Fundamento e límites do ius puniendi 3. A pena como última ratio
2. PENA: A SÚA EXISTENCIA UNIVERSAL	1. Concepto e caracteres 2. Prevención especial e prevención xeral 3. Outros fines da pena: a finalidade de retribución 4. A defensa da sociedade
3. A INDIVIDUALIZACIÓN PENAL	1. A individualización lexislativa 2. A individualización xudicial 3. A individualización penitenciaria 4. A individualización en liberdade: individualización postpenitenciaria
4. CONCEPTO DE PENOLOXÍA E DEREITO PENITENCIARIO	1. Concepto de Penoloxía e Dereito Penitenciario 2. Dereito de execución penal 3. O chamado Dereito Penitenciario 4. Razóns que xustifican un código de execución penal
5. A PRISIÓN	1. Orixes históricos 2. Howard e os primeiros sistemas penitenciarios
6. A PRISIÓN EN ESPAÑA	1. Primeiras disposicións 2. A reforma da II República 3. Dos Reglamentos a reforma penitenciaria de 1979
7. A PENA DE MORTE	1. Historia e Dereito comaparado 2. España dende a Codificación a Constitución de 1978 3. Argumentos a favor e en contra
8. CLASES DE PENAS	1. Clases de pena pola súa natureza e duración: A pena capital 2. As penas corporais 3. As penas privativas de liberdade 4. As penas privativas de outros dereitos 5. A multa 6. Penas: a) graves e leves b) principais e accesorias 7. A aplicación das penas, pena indeterminada
9. OS SUSTITUIVOS PENAIS	1. Os substitutivos penais: condena ou remisión condicional 2. Suspensión do fallo ou probación 3. Amonestación con reserva de pena e abstención ou reserva de pena 4. Substitución por outra pena ou medida 5. A expulsión do cidadán extranxeiro 6. Traballo en beneficio da comunidade 7. Liberdade condicional e suspensión do resto da pena 8. Redención de penas polo traballo 9. Beneficios penitenciarios de acortamento ou suspensión 10. Asistencia, control e cargas durante a proba. 11. O sistema do código penal
10. SISTEMA PENITENCIARIO VIXENTE EN ESPAÑA	1. Principios constitucionais en materia penitenciaria 2. Ley Orgánica Xeral Penitenciaria e Regramento Penitenciario

11. O DEREITO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. O Dereito Penitenciario: concepto e natureza 2. A normativa penitenciaria vixente 3. Principios e jurisprudencia constitucional en materia penitenciaria 4. A regulación supranacional en materia penitenciaria
12. A SITUACIÓN DAS PRISIÓNS EN ESPAÑA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Datos estadísticos 2. Problemática Políticocriminal
13. A RELACIÓN XURÍDICO-PENITENCIARIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. A relación jurídica-penitenciaria: natureza e fundamento 2. Dereitos dos internos: clases e límites 3. Sistema de protección e réxime de garantías 4. Deberes dos internos
14. PRESTACIÓNS DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asistencia sanitaria 2. Hixiene e alimentación 3. Asistencia relixiosa 4. A acción social penitenciaria
15. OS CENTROS PENITENCIARIOS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Estrutura e clases 2. Réxime dos diferentes centros penitenciarios 3. Especial referencia ó réxime de preventivos
16. O MODELO ORGANIZATIVO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Órganos colexiados: composición e funcións 2. Órganos unipersoais
17. O RÉXIME PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. O ingreso 2. As relacións co exterior: comunicacións e visitas 3. O réxime ordinario 4. O réxime cerrado 5. A seguridade dos centros penitenciarios: interior e exterior 6. Os medios coercitivos
18. O TRATAMENTO PENITENCIARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concepto e fines 2. Principios inspiradores 3. A clasificación en grados 4. O principio de individualización científica 5. A central de observación
19. DEREITO Ó TRABALLO	<ol style="list-style-type: none"> 1. A relación laboral penitenciaria 2. Sistema de organización e adxudicación de postos 3. O organismo autónomo de traballo e formación para o emprego
20. OS PERMISOS DE SALIDA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Clases, duración e requisitos 2. Procedemento de concesión
21. O RÉXIME DISCIPLINARIO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Clasificación das faltas e determinación das sancións 2. Procedimento sancionador 3. Executoriedade 4. Prescripción e cancelación
22. A LIBERDADE CONDICIONAL	<ol style="list-style-type: none"> 1. A liberdade condicional: natureza 2. Requisitos 3. Supostos especiais 4. Revocación
23. O CONTROL XURISDICCIONAL DA ADMINISTRACIÓN PENITENCIARIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os xuíces de vixancia penitenciaria: organización e funcións 2. Sistemas de recursos 3. Procedimento

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	70	105
Resolución de problemas e/ou exercicios	17	27	44
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Sesión maxistral O alumnado será atendido nos horarios de titorías publicados na web do centro

Resolución de problemas e/ou exercicios O alumnado será atendido nos horarios de titorías publicados na web do centro

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.	30	B2 B4 B5 B9 B10	
Probas de tipo test	Preguntas formuladas sobre o programa da materia, repartidas en dúas probas eliminatorias, de igual valor. No caso de non superarse algunha das probas anteriores, o alumno/a deberá presentarse o exame final coa materia non superada.	70	B11 B13	C11 C12 C14 C15 C18

Outros comentarios sobre a Avaliación

1.ª oportunidade de exame (maio):

O alumno que queira acollerse ao sistema de avaliación continua deberá manifestar a súa vontade neste sentido asinando un documento que se lle presentará a tal efecto nas primeiras semanas de clase por parte do profesor.

O alumno que non se acolla á avaliación continua terá dereito a un exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test con catro alternativas e unha correcta, no que haberá que responder correctamente polo menos a 15 preguntas. Este exame representará o 100% da cualificación.

2.ª oportunidade de exame (xullo):

Para todos os alumnos consistirá nun exame final (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test con catro alternativas e unha correcta, no que haberá que responder correctamente polo menos a 15 preguntas. Este exame representará o 100% da cualificación.

Convocatoria fin de carreira:

O alumno que se matricule na convocatoria de fin de carreira desta materia será avaliado conforme a un exame (na data e lugar aprobados pola Xunta de Facultade) que constará dunha pregunta de desenvolvemento e 20 preguntas tipo test con catro alternativas e unha correcta, no que haberá que responder correctamente polo menos a 15 preguntas. Este exame representará o 100% da cualificación.

Bibliografía. Fontes de información

- Leccións de Dereito Penitenciario. Ed. Comares. Rodríguez Alonso, A.
- A Mediación penal e penitenciaria. Ed. Colex. 2012. Ríos Martín, J.C. (coord.)
- Curso de Dereito Penal. Parte Xeral. Ed. Universitas 1996. Luzón Peña, Diego Manuel.
- Lexislación penitenciaria.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito penal e procesual de menores/O03G080V01908

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito penal e procesual de menores**

Materia	Dereito penal e procesual de menores			
Código	003G080V01908			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Arias Carral, Manuel Coello Pulido, Ángela			
Profesorado	Arias Carral, Manuel			
Correo-e	arias@uvigo.es acoello@uvigo.es			
Web				
Descrición	Nesta materia abordaranse cuestións relativas ao dereito Penal e ao dereito Procesual de Menores español. xeral			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C4	Coñecer os principios e valores constitucionais
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
C17	Ser quen de elaborar normas
C18	Ser quen de negociar e mediar

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecemento das particularidades do Dereito penal de menores.	B1	C1
	B2	C4
	B3	C8
	B4	C11
	B5	C12
	B6	C13
	B7	C14
	B8	C15
	B9	C17
	B10	C18
	B11	
	B12	
	B13	

Contidos

Tema

1. ORIXE E EVOLUCIÓN DO DEREITO PENAL DE MENORES	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Concepto e evolución<ul style="list-style-type: none"> 1.1.1. Dereito penal e Dereito penal do menor 1.1.2. Modelos de xustiza xuvenil 1.1.3. Concepto de menor e criterios para a súa determinación 1.1.4. Consideracións criminolóxicas sobre mozas e menores no ámbito da delincuencia<ul style="list-style-type: none"> 1.1.4.1. Tipoloxía da delincuencia 1.1.4.2. Análise estatística e valoración 1.1.4.3. Valoración da percepción social da delincuencia xuvenil 1.2. O Dereito penal de menores no plano internacional 1.3. Orixe e evolución do Dereito penal de menores en España<ul style="list-style-type: none"> 1.3.1. A Lei de Tribunais Tutelares de Menores de 1948 1.3.2. Precedentes inmediatos da normativa actual: A Lei Orgánica 4/1992, de 5 de xuño (Lei Orgánica Reguladora da Competencia e Procedemento dos Xulgados de Menores) 1.3.3. A normativa sobre menores no Código Penal de 1995. 1.3.4. Lei Orgánica 5/2000 e as súas posteriores reformas.
2. PRINCIPIOS INFORMADORES E ORZAMENTOS BÁSICOS DE APLICACIÓN DA LORPM	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Principios informadores da LORPM<ul style="list-style-type: none"> 2.1.1. Natureza penal/sancionadora-educativa 2.1.2. Vías de *desjudicialización: conciliación e reparación 2.1.3. Sistema de garantías 2.1.4. Diferenciación de tramos a efectos procesuais e sancionadores 2.2. Orzamentos básicos para a aplicación da LORPM<ul style="list-style-type: none"> 2.2.1. Ámbito de aplicación 2.2.2. Bases da responsabilidade dos menores.
3. AS MEDIDAS E A SÚA EXECUCIÓN NA LORPM	<ul style="list-style-type: none"> 3.1. Consecuencias xurídico-penais: as medidas<ul style="list-style-type: none"> 3.1.1. Clases de medidas 3.1.2. Períodos das medidas, criterios de elección e de imposición 3.1.3. Regras xerais de aplicación e duración das medidas 3.1.4. Regras especiais de aplicación e duración das medidas 3.2. Principios e competencia na execución das medidas<ul style="list-style-type: none"> 3.2.1. Competencia xudicial 3.2.2. Competencia administrativa 3.3. Regras (xerais) para a execución das medidas<ul style="list-style-type: none"> 3.3.1. Liquidación da medida e traslado do menor a un centro 3.3.2. Refundición de medidas impostas 3.3.3. Expediente persoal da persoa sometida á aplicación dunha medida 3.3.4. Informes sobre a execución 3.3.5. Quebrantamento da execución 3.3.6. Substitución das medidas 3.3.7. Presentación de recursos 3.3.8. Cumprimento da medida 3.4. Regras para a execución das medidas privativas de liberdade<ul style="list-style-type: none"> 3.4.1. Centros para a execución das medidas privativas de liberdade 3.4.2. Principio de *resocialización 3.4.3. Dereitos dos menores internados 3.4.4. Deberes dos menores internados 3.4.5. Información e reclamación 3.4.6. Medidas de vixilancia e seguridade 3.4.7. Réxime disciplinario.
4. NÚCLEO DA DELINCUENCIA XUVENIL	<ul style="list-style-type: none"> 4.1. O acoso escolar 4.2. O fenómeno das bandas xuvenís 4.3. Os menores de idade e as novas tecnoloxías
5. PROCESO PENAL DE MENORES: CUESTIÓNS XERAIS E SUXEITOS INTERVINIENTES	<ul style="list-style-type: none"> 5.1. A Xustiza Restaurativa. 5.2. Suxeitos intervinientes no proceso penal de menores.<ul style="list-style-type: none"> 5.2.1. Os órganos xurisdiccionais. 5.2.2. O Ministerio Fiscal. 5.2.3. A Policía Xudicial. 5.2.4. O Equipo Técnico. 5.2.5. O menor e o letrado do menor. 5.2.6. A vítima e o prexudicado. 5.2.7. As Administracións Públicas.

6. O EXPEDIENTE DE REFORMA	6.1. Cuestións xerais. 6.2. Recepción da notitia criminis polo Ministerio Fiscal. 6.3. As Dilixencias Preliminares. 6.3.1. O desistimiento do art. 18 LORPM. 6.4. A actividade instrutora. 6.4.1. As dilixencias de instrución. 6.4.2. As medidas cautelares. 6.5. A conclusión do expediente de reforma. 6.5.1. O sobresemento do art. 19 LORPM.
7. A FASE INTERMEDIA OU DE ALEGACIÓNS	7.1. Cuestións xerais. 7.2. Os escritos de alegacións. A acción civil. 7.2.1. A conformidade do art. 32 LORPM. 7.3. O sobresemento. 7.4. A conclusión da fase intermedia ou de alegacións.
8. A FASE DE AUDIENCIA	8.1. Cuestións xerais. 8.2. A celebración da audiencia. 8.2.1. A conformidade do art. 36 LORPM. 8.3. A publicidade da audiencia.
9. SENTENZA, RÉXIME DE RECURSOS E EXECUCIÓN DAS MEDIDAS	9.1. A sentenza. 9.2. O réxime de recursos. 9.3. Execución das medidas. 9.3.1. A suspensión da execución do fallo do art. 40 LORPM. 9.3.2. A substitución de medidas do art. 51 LORPM.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	18	21	39
Saídas de estudo/prácticas de campo	2	0	2
Proxectos	2	0	2
Sesión maxistral	26	76.5	102.5
Probas de tipo test	1.5	0	1.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	0.5	0	0.5
Traballos e proxectos	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Nas clases prácticas levarán a cabo actividades de: a) Resolución, de maneira autónoma por cada alumno, de casos prácticos formulados polo docente relacionados cos contidos impartidos nas clases maxistrais. b) Actividades de Role Playing relacionadas cos contidos impartidos nas clases maxistrais.
Saídas de estudo/prácticas de campo	A decisión do docente, realizaranse, ao longo do cuadrimestre, visitas o Xulgado de Menores, ao Centro de Menores e ao Centro Penal.
Proxectos	Nas clases prácticas, os alumnos haberán de expor ante o docente os resultados do proxecto elaborado por grupos.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teórica.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro e durante o desenvolvemento das clases prácticas.
Sesión maxistral	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro.
Saídas de estudo/prácticas de campo	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro.
Proxectos	A atención personalizada aos alumnos prestarase polos docentes nos horarios de tutorías fixados polo centro e durante o desenvolvemento das clases prácticas.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
<p>Probas de tipo test No sistema de avaliación continua levarán a cabo dous probas tipo test de contido teórico. A primeira proba referirase aos temas 1 a 4 e a segunda aos temas 5 a 9.</p> <p>Cada proba realizarase na data fixada polo profesor.</p> <p>A nota media de ambas as probas constituirá o 80% da cualificación final.</p> <p>No sistema de avaliación final realizarase unha proba tipo test de contido teórico que constituirá o 80% da cualificación final e que se realizará na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade.</p>	80	B2 C1 B3 C13 B4
<p>Resolución de problemas e/ou exercicios No sistema de avaliación continua levarán a cabo dúas probas consistentes na resolución dun caso práctico relacionado cos contidos das Leccións 1 a 9.</p> <p>Cada proba realizarase na data fixada polo profesor.</p> <p>A nota media de ambas as probas constituirá o 10% da cualificación final.</p> <p>No sistema de avaliación final realizarase unha proba consistente na resolución dun caso práctico relacionado cos contidos das Leccións 1 a 9 e que constituirá o 20% da cualificación final.</p> <p>Realizarase na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade.</p>	EC: 10 EF: 20	B1 C1 B2 C4 B3 C8 B4 C11 B5 C12 B6 C13 B8 C14 B11 C18
<p>Traballos e proxectos No sistema de avaliación continua realizarase un proxecto ou traballo, en grupo e de acordo coas instrucións do profesor.</p> <p>Este traballo ou proxecto presentarase na data fixada polo profesor e a súa nota constituirá o 10% da cualificación final.</p>	10	B1 C1 B2 C8 B3 C11 B4 C12 B5 C13 B6 C14 B7 C15 B9 C17 B10 C18 B11 B12 B13

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Primeira oportunidade:

O alumno terá a oportunidade de ser avaliado polo sistema de avaliación continua ou polo sistema de avaliación final.

AVALIACIÓN CONTINUA:

- *¿Que alumnos poden someterse ao sistema de avaliación continua?*

Únicamente poderán someterse ao sistema de avaliación continua quen realice as dúas probas tipo test de contido teórico, as dúas probas de resolución de caso práctico e o proxecto ou traballo en grupo e dacoerdo coas instrucións do profesor.

- *¿En que consistirá a avaliación polo sistema de avaliación continua?*

Se realizarán as seguintes probas:

1. Dúas probas tipo test nas datas fixadas polo profesor. Estas probas terán un contido teórico. A nota media de ambas constituirá o 80% da calificación final.

2. Dúas probas de resolución de caso práctico nas datas fixadas polo profesor. A nota media de ambas constituirá o 10% da calificación final.

3. A realización e presentación dun proxecto ou traballo en grupo e dacordo coas instrucións do profesor. O proxecto ou traballo se presentará na data fixada polo profesor. A nota desta actividade constituirá o 10% da calificación final.

AVALIACIÓN FINAL:

- *¿Que alumnos poden someterse ao sistema de avaliación final?*

Poden someterse ao sistema de avaliación final os alumnos que non se presentaran á totalidade das probas previstas para o sistema de avaliación continua.

- *¿En que consistirá a avaliación polo sistema de avaliación final?*

Se realizarán as seguintes probas:

1. Unha proba tipo test na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico e a nota obtida na mesma constituirá o 80% da calificación final.

2. Unha proba de resolución de caso práctico na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. A nota desta proba constituirá o 20% da calificación final.

2. Segunda oportunidade:

Se realizarán as seguintes probas:

1. Unha proba tipo test na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico e a nota obtida na mesma constituirá o 80% da calificación final.

2. Unha proba de resolución de caso práctico na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. A nota desta proba constituirá o 20% da calificación final.

3. Convocatoria fin de carreira:

Se realizarán as seguintes probas:

1. Unha proba tipo test na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. Esta proba terá un contido teórico e a nota obtida na mesma constituirá o 80% da calificación final.

2. Unha proba de resolución de caso práctico na data e hora aprobada pola Xunta de Facultade. A nota desta proba constituirá o 20% da calificación final.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-17.

Bibliografía. Fontes de información

www.iustel.com,

Pérez Machío, Ana Isabel, **El tratamiento jurídico penal de los minore infractores**, Tirant lo Blach,

Martín López, M.ª Teresa, **Justicia con menores. Menores infractores y menores víctimas**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Castilla-La Mancha,

Cuello Contreras, Joaquín, **El nuevo Derecho penal de menores**, Civitas,

---

Mora Alarcón, José Antonio, **Derecho penal y procesal de menores (Doctrina, jurisprudencia y formularios)**, Tirant lo Blanch,

Ventas Sastre, Rosa, **Estudio de la minoría de edad desde una perspectiva penal, psicológica y criminológica**, Edersa,

Vázquez González, Carlos, **Derecho penal juvenil europeo**, Dykinson,

Vázquez González, Carlos, **Delincuencia juvenil: consideraciones penales y criminológicas**, Colex,

Sola Reche, Esteban/Hernández Plasencia, José U./Flores Mendoza, Fátima/García Medina, Pablo (Coords), **Derecho penal y psicología del menor**, Comares,

Rivero Fernández, Francisco, **El interés del menor**, Dykinson,

Polo Rodríguez, Javier José/Buendía, Huélamo, **La nueva Ley penal del menor**, Colex,

Pérez Jiménez, Fátima, **Menores infractores: estudio empírico de la respuesta penal**, Tirant lo Blanch,

García Pantoja, Félix (Dir.), **La Ley de Responsabilidad Penal del Menor. Situación actual**, Consejo General del Poder Judicial,

Ornosa Fernández, María Rosario, **Derecho penal de menores. Comentarios a la Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores y a su Reglamento aprobado por Real Decreto 1774/2004, de 30 de ju**, Bosch,

Martín Cruz, Andrés/Romeo Casabona, Carlos María, **Los fundamentos de la capacidad de culpabilidad penal por razón de la edad**, Comares,

López López, José Ramón/López Soler, Concepción, **Conducta antisocial y delictiva en la adolescencia**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Murcia,

López López, Alberto Manuel, **La Ley penal del menor y el reglamento para su aplicación: comentarios, concordancias y jurisprudencia**, Comares,

Landrove Díaz, Gerardo, **Introducción al Derecho penal de menores**, Tirant lo Blanch,

Landrove Díaz, Gerardo, **Derecho Penal de menores**, Tirant lo Blanch,

Jorge Barreiro, Agustín/Feijoo Sánchez, Bernardo, **Nuevo Derecho penal juvenil: una perspectiva interdisciplinar: ¿qué hacer con los menores delincuentes?**, Atelier,

Iglesias Machado, Salvador, **Consideraciones de política criminal: globalización, violencia juvenil y actuación de los poderes públicos**, Dykinson,

Higuera Guimerá, Juan Felipe, **Derecho penal juvenil**, Bosch,

Herrero Herrero, César, **Delincuencia de menores. Tratamiento criminológico y jurídico**, Dykinson,

González-Cussac, J.L./Cuerda Arnau, M.ª L. (Coords.), **Estudios sobre la responsabilidad penal del menor**, Servicio de Publicaciones de la Universitat Jaume I,

González Cussac/Tamarit Sumalla/Gómez Colomer (Coords.), **Justicia penal de menores y jóvenes (análisis sustantivo y procesal de la nueva regulación)**, Tirant lo Blanch,

Gómez Rivero, Carmen (Coord.), **Comentarios a la Ley penal del menor (Conforme a las reformas introducidas por la LO 8/2006)**, Iustel,

García Pérez, Octavio (Dir.), **La delincuencia juvenil ante los Juzgados de Menores**, Tirant lo Blanch,

Dolz Lago, Manuel Jesús, **Comentarios a la Legislación Penal de Menores: incorpora las últimas reformas legales de la LO 8/2006**, Tirant lo Blanch,

Cruz Márquez, Beatriz, **La medida de internamiento y sus alternativas en el Derecho penal juvenil**, Dykinson,

Díaz-Maroto y Villarejo, Julio (Dir.), **Comentarios a la Ley reguladora de la responsabilidad penal de los menores**, Thomson-Civitas,

Cruz Márquez, Beatriz, **Educación y prevención general en el Derecho penal de menores**, Marcial Pons,

Cervelló Donderis, Vicenta, **La medida de internamiento en el Derecho penal del menor**, Tirant lo Blanch,

García Rostán Calvín, Gemma, **El proceso penal de menores**, Aranzadi,

González Pillado, Esther, **Pocesos penal de menores**, Tirant lo Blanch,

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Dereito penitenciario e penoloxía/O03G080V01907

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito penal I/O03G081V01302

Dereito penal II/O03G081V01402

Dereito procesal penal/O03G081V01601

Outros comentarios

Ao longo do cuadrimestre realizaranse visitas periódicas ao Xulgado de Menores, ao Centro de Menores e ao Centro Penal.

Recoméndase aos estudantes a asistencia ás mesmas, dada a súa gran utilidade práctica.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito tributario, comunitario e internacional**

Materia	Dereito tributario, comunitario e internacional			
Código	O03G080V01909			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Siota Álvarez, Mónica			
Profesorado	Siota Álvarez, Mónica			
Correo-e	msiota@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Unha vez superado o estudo da ordenación xurídica dos ingresos e gastos públicos ("Dereito Financeiro e Tributario *I" de 2º Curso), e tras abordar a "Parte especial" do Dereito Tributario ("Dereito Financeiro e Tributario II" de 3º Curso), o "Dereito Tributario Comunitario e Internacional" céntrase nun sector do ordenamento xurídico de crecente interese socioeconómico. A pertenza de España á Unión Europea e a emanación de normas tributarias polas institucións comunitarias, con claro incidente nos ordenamentos nacionais, serán obxecto de especial atención nesta materia. Ao mesmo tempo estudaranse, no plano do Dereito internacional tributario, os fundamentos e fins dos Convenios de dobre imposición, así como as medidas e solucións que ofrece o ordenamento xurídico para potenciar o intercambio de información tributaria entre países e loitar contra a fraude fiscal a escala global.			

Competencias

Código	
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
C5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
C7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Apreciar a diversidade de ordenamentos financeiros, e a *multiculturalidad das súas regulacións e solucións xurídicas	C5
Coñecer as políticas comunitarias de relevancia financeira e tributaria, así como os principios básicos do Dereito tributario comparado	C7
Ser capaz de argumentar xuridicamente en materia de Dereito Tributario comunitario e internacional	C8
Ser capaz de identificar problemas xurídicos do Dereito Tributario comunitario e internacional	C11
Ser capaz de manexar as fontes xurídicas específicas do Dereito Tributario comunitario e internacional	C12
Ser capaz de interpretar e aplicar o Dereito Tributario comunitario e internacional	C13
Ser capaz de comprender e de redactar documentos xurídicos que afecten á materia tributaria comunitaria e internacional	C14
Ser capaz de manexar a oratoria xurídica	C15
Resolver problemas de forma efectiva	B6
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B8

Contidos

Tema

PRIMEIRA PARTE: DEREITO TRIBUTARIO
COMUNITARIO

- 1.- O poder normativo tributario da Unión Europea.
- 2.- Os recursos propios da Unión Europea.
- 3.- Os impostos indirectos harmonizados.
- 4.- As Directivas comunitarias no ámbito da imposición directa.
- 5.- A fiscalidade ambiental.
- 6.- A cooperación entre Administracións tributarias dos Estados membros.

SEGUNDA PARTE: DEREITO INTERNACIONAL
TRIBUTARIO

- 7.- Os Convenios de Dobre Imposición Internacional: concepto, finalidade e interpretación. Os modelos de convenio.
- 8.- A residencia, o principio de non discriminación fiscal e as medidas antiabuso.
- 9.- Os paraísos fiscais e as medidas antifraude.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	68	103
Seminarios	16	28	44
Probos de resposta curta	1	0	1
Probos de tipo test	1	0	1
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición polo profesor dos contidos máis importantes e complexos da materia obxecto de estudo.
Seminarios	Desenvolvemento de distintas actividades enfocadas ao tratamento dun tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Nas devanditas actividades o alumno, xa sexa de maneira individual ou en grupo, fai unha exposición oral e/ou unha presentación escrita sobre un tema concreto, resolve casos prácticos aplicando e interpretando o Dereito Tributario comunitario e internacional, elabora informes xurídicos, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atenderanse e resolverán dúbidas do alumno respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas.
Seminarios	Atenderanse e resolverán dúbidas do alumno respecto dos contidos, actividades e/ou exercicios que se propuxeron para adquirir as competencias perseguidas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probos de resposta curta	Proba final escritura que representa o 20% da nota para os alumnos que se sometan á avaliación continua. Quen, despois de someterse ao sistema de avaliación continua, obtívese nesta última unha nota final mínima de 5 sobre 10 non está obrigado a realizar a proba final escritura de resposta curta como requisito necesario para superar a materia. Para os alumnos que NON se sometan ao sistema de avaliación continua, a proba final escritura de resposta curta representa o 100% da súa nota.	20	B8 C7 C11 C12 C13 C14
Probos de tipo test	Probos de avaliación continua previstas, exclusivamente, para os alumnos que se sometan a este sistema de avaliación. A nota media dos distintos exames tipo test constituirá para os devanditos alumnos o 70% da súa nota final.	70	B6 C7 C11 C12 C13
Outras	Nos "Seminarios" das clases presenciais tamén se proporá ao alumnado a realización de distintas actividades: casos prácticos, comentario dunha sentenza, presentación escrita dun traballo, etc. Estas actividades só serán avaliadas para os alumnos que se sometan a avaliación continua. Ademais, valorarase especialmente a participación activa do alumno, tanto nas clases maxistras como nos devanditos "Seminarios". Ditas actividades suporán o 10% da cualificación final.	10	B6 B8 C5 C8 C11 C12 C13 C14 C15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade de exame: 1.- Ao comezo do curso, o/o alumno/a deberá manifestar a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. A tal fin, os profesores da materia proporcionaranlle un documento que o/o

alumno/a deberá cubrir e asinar nun determinado prazo.&*nbsp;2.- O/o alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación continua, entregando o documento sinalado no punto anterior, será avaliado conforme aos criterios que se indicaron máis arriba: proba final escrita de resposta curta (20%), probas de avaliación continua tipo test (70%), e outras (10%).&*nbsp;Pero quen, despois de someterse ás probas de avaliación continua tipo test -e tendo en conta as outras probas realizadas e a participación activa- obtivese unha nota final mínima de 5 sobre 10, non estará obrigado a realizar a proba escrita de resposta curta como requisito necesario para superar a materia.3.- Para os/os alumnos/*as que NON se sometan ao sistema de avaliación continua, a proba final escrita de resposta curta representa o 100% da súa nota.&*nbsp;Segunda oportunidade de exame:1.- Os/os alumnos/*as que se someteron ao sistema de avaliación continua conservarán para a segunda oportunidade de exame a nota obtida no curso.&*nbsp;2.- Nesa segunda oportunidade realizarase unha proba escrita de resposta curta, que representará o 20% da nota para os/os alumnos/*as que se someteron ao sistema de avaliación continua.&*nbsp;3.- A proba escrita de resposta curta representará o 100% da nota para os alumnos que NON se acolleron ao sistema de avaliación continua.&*nbsp;Advertencia específica para os/os alumnos/*as que concorran á convocatoria de Fin de Carreira: O exame de fin de carreira consistirá nunha proba escrita de resposta curta que representará el 100% da nota para os alumnos que concorran ao devandito exame.&*nbsp;As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-17.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica:

- PÉREZ ROYO, F. (Director): *Curso de Derecho Tributario (parte especial)*, Tecnos, Madrid, última edición.

Bibliografía complementaria:

- CARMONA, N. (Director): *Convenios fiscales internacionales y fiscalidad de la Unión Europea*, 6ª ed., CISS, Valencia, 2011.

- COLLADO YURRITA, M.A. (Director): *Estudios sobre fiscalidad internacional y comunitaria*, Colex, Madrid, 2005.

- DE JUAN CASADEVALL, J.: *El principio de no discriminación fiscal como instrumento de armonización negativa*, Aranzadi, Cizur Menor, 2010.

- FALCÓN Y TELLA, R. y PULIDO GUERRA, E.: *Derecho Fiscal Internacional*, Marcial Pons, Madrid, última edición.

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase cursar previamente Dereito financeiro e tributario *I e Dereito financeiro e tributario *II

DATOS IDENTIFICATIVOS**Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas**

Materia	Libre circulación de traballadores e políticas sociais europeas			
Código	O03G080V01910			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Fernández Prol, Francisca			
Profesorado	Fernández Prol, Francisca			
Correo-e	franfernandez@uvigo.es			
Web	http://http://fatic.uvigo.es/			
Descrición xeral	Estudio da política social comunitaria e as súas principais institucións.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B3	Capacidade de xestión da información
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
C10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer o aparello institucional da UE e as fontes do Dereito Social Europeo	C1	
Coñecer as políticas sociais da Unión Europea e as súas implicacións no Dereito interno.	C2	
Ser quen de manexar as Directivas e Regulamentos da Unión Europea nas súas competencias socio-laborais.	B1	C8
Ser quen de empregar o Dereito Social Europeo no contexto da conflitividade e litixiosidade interna e integralo no ordenamento xurídico español.	B3	C9
Capacidade de interpretar o dereito español dende a perspectiva do Dereito da Unión Europea.	B7	C10
	B13	C12
		C13

Contidos

Tema	
Tema I. A Unión Europea e a súa Política Social	1. Evolución da política social da Unión Europea desde o Tratado de Roma ata o Tratado de Lisboa. 2. O Tratado da Unión Europea e o Tratado de Funcionamento da Unión Europea. 3. A Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea. 4. O aparello institucional. a) O Consello Europeo. b) A Comisión Europea. c) O Consello da Unión Europea. d) O Parlamento Europeo. e) O Tribunal de Xustiza. f) O Comité Económico e Social. g) Outros. 5 As normas da Unión Europea. a) Dereito orixinario e derivado. b) Regulamentos e Directivas. c) Actos non vinculantes: soft law.
Tema II. A libre circulación de traballadores e outras liberdades fundamentais.	1. A libre circulación de traballadores: contido esencial. O Regulamento 492/2011. 2. Ámbito subxectivo e limitacións. 3. Libre prestación de servizos e libre establecemento. 4. Desprazamentos trasnacionais de traballadores: a Directiva 96/71/CE. A cesión trasnacional de traballadores: a Directiva 2008/104/CE.

Tema III. Os dereitos dos nacionais de terceiros países	1. O Estatuto dos nacionais de terceiros países residentes de longa duración: a Directiva 2003/109/CE. O permiso único de residencia e traballo de nacionais de terceiros países: a Directiva 2011/98/UE. 3. A posición xurídica subxectiva de nacionais de terceiros países. Especial referencia ao principio de igualdade de tratamento. 4. A prevención e a loita contra a trata de seres humanos e a protección das vítimas: a Directiva 2011/36/UE.
Tema IV. A Seguridade Social dos traballadores migrantes.	1. Marco normativo: Reglamentos 883/2004 e 987/2009. A opción pola coordinación dos Sistemas nacionais de Seguridade Social.- 2. Aplicabilidade dos Convenios Bilaterais anteriores.- 3. Determinación da normativa aplicable.- 4. Principios de coordinación dos Sistemas nacionais de Seguridade Social: principio de igualdade, principios de conservación e de exportación extraterritorial de dereitos, principios de totalización dos períodos contizados e de prorrateo das prestacións.
Tema V. Crises e reestruturacións de empresas	1. Despedimentos colectivos: a Directiva 1998/59/CE. 2. Dereitos dos traballadores en caso de traspaso de empresa, centros de actividade ou partes de centros de actividade: a Directiva 2001/23/CE. Garantías en caso de insolvencia do empresario: a Directiva 2008/94/CE.
Tema VI. Igualdade e non discriminación. Por sexo. Por outras causas	1. As orixes. O mainstreaming. 2. Igualdade retributiva entre mulleres e homes. 3. Igualdade no acceso e nas condicións de traballo. 4. Carga da proba e disposicións horizontais. 5. Igualdade na Seguridade Social. 6. O permiso parental. 7. Protección da maternidade. 8. Discriminación racial. 9. Outras causas de discriminación: a Directiva 2000/78/CE.
Tema VII. Seguridade e saúde no traballo. Xeral	1. A Directiva marco e as Directivas específicas. 2. As obrigas da empresa. Avaliación de riscos e planificación da actividade preventiva. 3. Servizos de protección e prevención. 4. Participación dos traballadores. 5. A Directiva de xóvenes.
Tema VIII. Seguridade e saúde no traballo. Tempo de traballo.	1. A Directiva 2003/88/CE; xénese e evolución. 2. Cocepto de tempo de traballo. 3. Límites indispoñíbeis e dispoñíbeis. Opting out. 4. Directivas específicas: Directiva 1999/63/CE. Directiva 2002/15/CE. Outras.
Tema IX. Traballadores atípicos. Dereitos de información relativos ao contrato de traballo.	1. Contratos a tempo parcial. a Directiva 1997/81/CE. 2. Contratos temporais. A Directiva 1999/70/CE. 3 Referenza a traballadores de empresas de traballo temporal. 4 A Directiva 1991/533/CE, de información das condicións de traballo. 5. O Acordo marco europeo do teletraballo.
Tema X. Información e consulta dos traballadores. Diálogo social e negociación colectiva.	1. Marco xeral: a Directiva 2002/14/CE. Comités de empresa europeos: a Directiva 2009/38/CE. 3. Participación na sociedade anónima e na sociedade cooperativa: as Directivas 2001/86/CE e 2003/72/CE. 4. Referencia ás Directivas de crise e reestruturacións. 5. Os interlocutores sociais europeos. 6. Diálogo social e negociación colectiva. 7. os Acordos Marco europeos.
Tema XI. A política europea de emprego. Flexiseguridade	1. A Estratexia Europea de Emprego. 2. A Estratexia Europea 2020. 3. As directrices xerais de emprego e os plans de acción nacionais. 4. O método aberto de coordinación. 5. A flexiseguridade. 6. A rede EURES. 7. O Fondo Social Europeo.
Tema XII. Lei aplicable e competencia xudicial	1. A competencia xudicial. O Regulamento UE/1215/2012. En materia de contrato de traballo. 2. Lei aplicable: O Regulamento 593/2008. Doutrina xudicial. 3. Referencia aos traballadores desprazados.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	21	56
Estudo de casos/análises de situacións	12	12	24
Presentacións/exposicións	2	15	17
Probas de tipo test	3	50	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Presentacións/exposicións Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Entrevistas/conversacións do docente cos alumnos para asesoramento e desenvolvemento de actividades, debates, traballos tutelados... e do proceso de aprendizaxe en xeral

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Estudo de casos/análises de situacións	Probas na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20	B1 B3 B7 B13	C8 C9 C10
Presentacións/exposicións	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	20	B3	C1 C2 C10 C12
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	60	B1 B3 B7	C1 C2 C8 C9 C10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos/as poden optar entre dous sistemas de avaliación:

1. **Sistema de avaliación continua**
2. **Sistema de avaliación final**

1. Sistema de avaliación continua.

Para acollerse ao sistema de avaliación continua e aprobar a materia mediante este sistema, o alumno deberá cumprir os tres requisitos seguintes:

1. Acreditar a asistencia a un 80% das clases (maxistras e grupos medianos-, sen que, salvo casos excepcionais (ex. enfermidades de longa duración verificadas con informe médico-, se permita xustificar a ausencia. De non acreditar dita asistencia mínima, o alumno/a quedará automaticamente excluído do sistema de avaliación continua, debendo, por tanto, someterse ao sistema de avaliación final.
2. Obter unha cualificación de cinco ou superior como nota media ponderada que resulte das cualificacións obtidas nos distintos bloques de probas que se realizarán ao longo do cuadrimestre. Ao ser as probas obrigatorias a desenvolver liberatorias para as avaliacións de maio-xuño e xuño-xullo, esixiráselle ao alumno/a, ademais, que nas distintas probas obteña unha cualificación mínima de 4 (xa que logo, de 4 ou superior).

I. Avaliación maio-xuño:

A avaliación da materia ou nota final será o resultado da suma das cualificacións conseguidas nas seguintes probas obrigatorias:

Probas tipo test (60% da nota final). Nas datas que se concretarán no cronograma que se facilitará ao comezo do cuadrimestre (aproximadamente nas semanas cinco, dez e quince do cuadrimestre), os estudantes realizarán tres probas tipo test de preguntas pechadas de elección múltiple (sinalando unha resposta entre un número limitado de posibilidades). As citadas probas tipo test incluírán preguntas de carácter teórico (contidos propios das clases maxistras) e de carácter práctico (contidos propios de grupos medianos). Para aprobar a materia por avaliación continua, a cualificación media dos

tres test debe ser polo menos igual a 5 e o alumno deberá obter nas tres probas tipo test unha cualificación polo menos igual a 4.

Probas en grupos medianos (20% da nota final). No marco dos grupos medianos, formularanse distintas tarefas -casos prácticos, comentarios de sentenzas...- que serán entregadas ou expostas en clase segundo os prazos previstos no cronograma previamente facilitado. Procederáse á corrección das devanditas tarefas na aula. Con todo, a efectos de cualificación, seleccionaranse dúas tarefas idénticas para todos- entre todas as formuladas.

Presentación/exposición de traballos (20% da nota final). O alumno/a realizará e presentará un traballo froito do estudo e investigación dunha temática concreta obxecto da materia.

O alumno que obteña unha cualificación de 5 ou superior na avaliación continua e obtivese unha cualificación de 4 ou superior nas distintas probas quedará exento do exame final. Se o alumno ten suspensa algunha das probas tipo test ou as probas en grupos medianos cunha cualificación inferior a 4, poderá optar por ir ao exame final, na data oficialmente prevista, con toda a materia ou examinarse únicamente da parte suspensa, pero, neste último caso, a cualificación final desa parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación inferior a 4- (10%) e a obtida posteriormente (90%). En todo caso, se algún alumno, con motivo suficientemente documentado e xustificado a xuízo das profesoras -ex. ingreso hospitalario-, non puidese realizar algunha das probas na data prevista, poderá examinarse desa parte noutra data alternativa ou na convocatoria de maio sen penalización algunha.

II. Avaliación xuño-xullo:

Se o alumno/a obtivese unha cualificación superior ao 5 en algunha das probas obrigatorias desenvolvidas durante o cuadrimestre (tipo test, grupos medianos ou exposición de traballos) pero non aprobouse a materia na avaliación de maio por non obter unha cualificación media superior ao 5, poderá conservar na avaliación de xuño-xullo a cualificación das probas aprobadas. Neste caso, o estudante quedará exento na avaliación final, na data oficialmente prevista, da proba ou da parte da proba superada, pero, a cualificación final correspondente á parte suspensa será unha media ponderada entre a primeira cualificación inferior a 4- (20%) e a obtida posteriormente (80%). En todo caso, o alumno/a poderá optar por someterse ao sistema de avaliación final.

A nota obtida na avaliación continua non se conservará para convocatorias de cursos académicos posteriores. O alumno/a deberá neses casos someterse a un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

2. Sistema de avaliación final. O alumno/a que non cumpra os requisitos para acollerse ao sistema de avaliación continua ou que opte por non facelo, terá dereito a ser avaliado en maio e en xuño-xullo mediante exame final que represente o 100% da cualificación na materia. O citado exame final constará de dúas probas:

Proba de respostas de desenvolvemento (80% da nota final)

Estudo de casos/análises de situacións (20% da nota final)

Na convocatoria de fin de carreira, o alumno deberá acollerse necesariamente ao sistema de avaliación final.

O exame final terá lugar, nas convocatorias de fin de carreira e nas avaliacións de maio-xuño e xuño-xullo, nas datas aprobadas en Xunta de Facultade e oficialmente publicadas.

Bibliografía. Fontes de información

NAVARRO NIETO, F., RODRÍGUEZ-PIÑERO ROYO, M.C., CÓMEZ MUÑOZ, J.M., **Manual de Derecho Social de la Unión Europea**, última edición,

MELÉNDEZ MORILLO-VELARDE, L., PÉREZ CAMPOS, A.I., **Materiales de Derecho Social Comunitario. Teoría y práctica**, última edición,

NOGUEIRA GUASTAVINO, M., FOTINOPOULOU BASURKO, O. y MIRANDA BOTO, J.Mª., **Lecciones de Derecho Social de la Unión Europea**, última edición,

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA:

APARICIO TOVAR, J., *Introducción al Derecho Social de la Unión Europea*, Bomarzo (Albacete 2005)

BARNARD, C., *EC Employment Law*, 3ª ed., oxford University Press (Oxford, 2006)

HANTRAIS, L., *Social Policy in the European Union*, 3ª ed., McMillan (London, 2007)

SCIARRA, S. (dir.), *Manuale di Diritto Sociale Europeo*, Giappichelli (Torino, 2010)

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón**

Materia	Sistemas xurídicos contemporáneos: Dereito continental e dereito anglosaxón			
Código	O03G080V01911			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Bravo Bosch, María José			
Profesorado	Bravo Bosch, María José			
Correo-e	bravobosch@uvigo.es			
Web				
Descrición	Esta materia ten por obxecto o estudo das peculiaridades do dereito angloamericano xeral			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
C18	Ser quen de negociar e mediar

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Trátase de realizar unha análise comparativa entre os máis importantes sistemas xurídicos imperantes no mundo actual: o anglosaxón e o continental ao que pertence España- con incidencia especial no Common Law, tanto o inglés como o norteamericano, nun intento de coñecer comparativamente a diferenza entre os dous grandes sistemas xurídicos que existen na actualidade.	B1	C8
	B2	C11
	B3	C12
	B4	C13
	B5	C14
	B6	C15
	B7	C18
	B8	
	B9	
	B10	
	B11	
	B12	
	B13	

Contidos

Tema

I. O RENACEMENTO XURIDICO MEDIEVAL E A FORMACION DUN DEREITO COMUN EUROPEO (SÉCULOS XII a XV)

Tema1.- SUPOSTOS CULTURAIS E POLITICOS DO RENACEMENTO XURIDICO MEDIEVAL

1.- Significación do fenómeno na cultura xurídica europea. 2.- Elementos configuradores da identidade político-cultural do Medievo.

Tema 2.- A TRADICION XURIDICA ROMANO CANONICA

1.- Asimilación científica do dereito romano-xustiniano. 2.- Formación dun sistema de dereito común romano-canónico por obra da xurisprudencia. 3.- Difusión do dereito común romano-canónico no continente europeo como fenómeno cultural.

Tema 3. A TRADICION XURIDICA DO COMMON LAW E A EQUITY

1.- Configuración xudicial do dereito inglés. 2.- Incidencia da tradición xurídica romano-canónica na formación do dereito inglés.

II. O DEREITO COMPARADO

Tema 4.- HISTORIA DO DEREITO COMPARADO.

1.- O século XIX. 2.- O periodo de 1918 a 1945. 3.- A época actual. 4.- Funcións do dereito comparado. 4.1.- Unificación do dereito. 4.2.- Entendemento internacional. 4.3.- Un mellor coñecemento do dereito nacional.

III. FAMILIAS XURÍDICAS.

Tema 5. O CONCEPTO DE FAMILIA XURÍDICA.

1. Agrupamento dos dereitos en familias. 2. Elementos variables e constantes no dereito. 3. Criterio para a clasificación dos dereitos en familias.

Tema 6. AS FAMILIAS XURÍDICAS DO MUNDO CONTEMPORÁNEO.

1. Familia romano-xermánica. 2. Familia do Common Law. 3. Relación entre estas dous familias. 4. Familia dos laws e da Equity. 4.1.- Carácter fundamental da distinción. 4.2.- Aplicacións da Equity. 4.3.- A Equity dende 1875. 5.- Importancia do dereito adxectivo. 6.- A norma xurídica (legal rule).

IV. FAMILIA DO COMMON LAW.

Tema 7.- A FAMILIA DO COMMON LAW (1): ESTRUCTURA DO DEREITO INGLÉS

1.- Orixinalidade das categorías e conceptos do dereito inglés. 2.- Explicación histórica da estrutura do dereito inglés. 3.- Función das universidades. 4.- Common Law e Equity.

Tema 8.- A FAMILIA DO COMMON LAW (2): FONTES DO DEREITO

1.- A Lei. 1.1.- A Lei elemento extraño no dereito inglés. 1.2. Importancia actual da Lei. 2.- O costume. 3.- O precedente Xurisprudencial. 4.- Os principios xurídicos.

Tema 9.- A FAMILIA DO COMMON LAW (3): ORGANIZACIÓN DA XUSTICIA INGLESA

1.- Os tribunais ordinarios. 1.1.- Os tribunais inferiores. 1.2.- Os tribunais superiores. 2.- As restantes xurisdiccións. 3.- O Ministerio Público. 4.- Os profesionais. 4.1.- Barristers. 4.2.- Solicitors.

Tema 10.- A FAMILIA DO COMMON LAW (4): O PROCEDEMENTO PENAL INGLÉS

1. - Principios xerais. 2. - Clasificacións dos delitos. 3.- As penas. 4.- Reglas especiais do procedemento criminal. 4.1.- Iniciación do proceso. 4.2.- Vista preliminar. 4.3.- O procedemento rápido. 5.- Os xuícos con xurado. 5.1.- O xurado. 5.2.- A vista oral. O discurso de apertura. 5.3.- As probas. 5.4.- O discurso final. 5.5.- A sentenza.

Tema 11.- A FAMILIA DO COMMON LAW (5): O PROCEDEMENTO CIVIL INGLÉS.

1.- Principios xerais. 2.- A demanda. 3.- A fase interlocutoria. 4.- A vista oral. 5.- As sentencias e los fallos: a doutrina do precedente. 6.- A execución das sentencias. 7.- O recurso de apelación.

Tema 12: A FAMILIA DO COMMON LAW (6): ALGUNHAS INSTITUCIÓN TÍPICAS DO COMMON LAW.

1.- Os dereitos reais. 1.1.- O dereito de propiedade: a terra como obxecto da propiedade. 1.2.- Dereitos legais e de equidade sobre inmobles. 1.3.- A propiedade dos bens mobles. (Chattels). 1.4.- Enaxenación da propiedade. 2.- Administracións (trusts). 2.1.- Reglas para a administración dos trusts. 2.2.- Salvaguardas dos trusts. 3.- Torts.

Tema 13. -O COMMON LAW NOS EEUU DE AMÉRICA.

1.- O dereito nos Estados Unidos de América. 1.1.- Factores históricos de diferenciación. 1.2.- Estructura do Dereito nos Estados Unidos. 1.3.- Fontes do Dereito.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30.5	58	88.5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	21	38.5	59.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	En cada sesión maxistral a profesora expoñerá unha lección do temario. Se aclararán as cuestións máis problemáticas, co obxectivo de facilitar o aprendizaxe do alumnado.

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma

De cando en vez, se plantexará un caso práctico para resolver na aula, e tamén se plantexarán problemas derivados dunha sentenza do Common Law inglés e dos EEUU de América.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Na resolución de problemas se fará unha atención personalizada para cada persona que teña dudas con respecto aos casos prácticos plantexados

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os alumnos responderán por escrito un exame sobre o temario desenvolvido ao longo do curso, que conterá dous ou máis preguntas de desenvolvemento longo, sobre os máis importantes sistemas xurídicos imperantes no mundo actual. Resultado de aprendizaxe: coñecemento comparativo da diferenza entre os dous grandes sistemas xurídicos que existen na actualidade, o anglosaxón e o continental ao que pertence España- con incidencia especial no Common Law, tanto o inglés como o norteamericano.	50	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Avaliación do estudo intensivo de determinados temas. Discusión, participación e elaboración de documentos e conclusións, sobre o sistema xurídico do Common Law, tanto o inglés como o norteamericano, Resultado de aprendizaxe: coñecemento comparativo da diferenza entre os dous grandes sistemas xurídicos que existen na actualidade, o anglosaxón, e o continental ao que pertence España- con incidencia especial no Common Law, tanto o inglés como o norteamericano.	50	B4 C8 B11 C11 B12 C12 B13 C13 C14 C15 C18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Segunda convocatoria e exame fin de carreira: un único exame escrito que dá dereito a acceder ao 100% da nota.

Ao exame escrito de primeira convocatoria (50%) súmanlla as cualificacións de sesión maxistral, presentacións ou prácticas, (50%).

Os estudantes que acrediten non poder asistir a clase terán dereito a unha proba final, que poderá consistir nunha pregunta longa, varias curtas ou nunha proba tipo test, e tamén nalgún caso práctico, tendo o exame unha valoración dun 100%.

Non se gardarán os resultados alcanzados na avaliación continua nos próximos anos.

As datas para os exames de Sistemas Xurídicos Contemporáneos son as que fixe a Xunta de Facultade para o curso 2016 - 2017

Bibliografía. Fontes de información

ALCARAZ VARÓ, ENRIQUE, **El inglés jurídico**, Barcelona, 2002,
ALISTE SANTOS, TOMÁS J., **Sistema de Common Law**, 2013,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito concursal**

Materia	Dereito concursal			
Código	O03G080V01921			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito da seguridade social**

Materia	Dereito da seguridade social			
Código	003G080V01922			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito penal de empresa**

Materia	Dereito penal de empresa			
Código	003G080V01923			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Propiedade industrial e competencia**

Materia	Propiedade industrial e competencia			
Código	003G080V01924			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Constitución económica**

Materia	Constitución económica			
Código	003G080V01925			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito administrativo económico**

Materia	Dereito administrativo económico			
Código	003G080V01926			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito do comercio internacional**

Materia	Dereito do comercio internacional			
Código	003G080V01927			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito marítimo**

Materia	Dereito marítimo			
Código	003G080V01928			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Interpretación financeira do dereito contable**

Materia	Interpretación financeira do dereito contable			
Código	003G080V01929			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Réxime fiscal da empresa**

Materia	Réxime fiscal da empresa			
Código	003G080V01930			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Tutela procesual do crédito**

Materia	Tutela procesual do crédito			
Código	003G080V01931			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas externas**

Materia	Prácticas externas			
Código	003G080V01981			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado Dereito público			
Coordinador/a	Bustillo Bolado, Roberto Orlando Álvarez González, Susana			
Profesorado	Álvarez González, Susana Bustillo Bolado, Roberto Orlando			
Correo-e	rbustillo@uvigo.es sualvago@uvigo.es			
Web	http://www.dereito.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia "prácticas externas" é unha asignatura optativa do cuarto curso do Grao en Dereito que ten como obxectivo aplicar os coñecementos teóricos do Dereito á práctica			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
C7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
C18	Ser quen de negociar e mediar

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer os principios e valores constitucionais	C1
Coñecer estrutúralas socio-políticas do ámbito nacional e internacional	C7
Ser capaz de argumentar xuridicamente	C8 C15
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	C9 C12 C13
Ser capaz de *aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico	B1 C1 B2 C2 C7
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	B1 B3 B6

Ser capaz de manexar fontes xurídicas		C1 C2
Ser capaz de interpretar e analizar *críticamente o ordenamento xurídico	B7	C1
Ser capaz de comprender e de redactar documentos xurídicos	B3	C14
Ser capaz de manexar a oratoria xurídica		C8 C15
Ser capaz de negociar e mediar		C18
Capacidade de síntese e análise	B1	
Capacidade de aprender	B2	
Capacidade de xestión da información	B3	
Capacidade de adaptarse a novas situacións	B4	
Capacidade para organizar e planificar	B5	
Resolver problemas de forma efectiva	B6	
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo	B7	
Traballar de forma autónoma con iniciativa	B8	
Traballar de forma *colaborativa	B9	
Preocupación pola calidade	B10	
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	B11	
Comunicarse de maneira efectiva nunha contorna de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)	B12	
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	B13	

Contidos

Tema	
Prácticas externas	- Despachos de avogados - Xulgados - Empresas - Outras institucións de interese xurídico

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Outros	12.5	0	12.5
Prácticas externas	0	137.5	137.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Outros	Realización dun informe intermedio e outro final por parte do alumno
Prácticas externas	Realización de prácticas de tipo xurídico en institucións, organismos ou entidades colaboradoras.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas externas	Realización das prácticas na institución ou empresa titorizadas polo tutor/a externo/a
Outros	Entrevistas, reunións e entregas de informes al tutor/a interno/a

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Outros	Avaliación polo/a tutor/a externa:	ata o 50	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13
	-Entrevistas/reunións (ata o 15%)		
	- Avaliación das memorias/traballo realizado polos estudantes (ata un 30%)		
	-Presentación das memorias /traballo (ata un 5%)		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase ter cursadas todas as materias do tres primeiros cursos.

Recoméndase ter sempre presente os contidos do regulamento regulador das prácticas externas (na web da Facultade de Dereito).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	003G080V01991			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Bustillo Bolado, Roberto Orlando			
Profesorado	Bustillo Bolado, Roberto Orlando			
Correo-e	rbustillo@uvigo.es			
Web	http://dereito.uvigo.es/images/files/gobierno/Regulamento-para-elaboración-Traballo-Fin-Grao-Dereito%20-8-setembro-2013.pdf			
Descrición xeral	O TFG consistirá nun traballo académico orixinal e inédito sobre temática xurídica.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada
C1	Coñecer as principais institucións xurídicas
C2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
C3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
C4	Coñecer os principios e valores constitucionais
C5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
C6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
C7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
C8	Ser quen de argumentar xuridicamente
C9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
C10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
C11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
C13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
C14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
C15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
C16	Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito
C17	Ser quen de elaborar normas
C18	Ser quen de negociar e mediar

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Co Traballo de Fin de Grao o estudante deberá demostrar, ademais de adquirir as competencias e habilidades necesarias para obter o Grao en Dereito, habilidades conducentes á elaboración, presentación e defensa dun traballo académico a partir de material inédito e orixinal.

B1	C1
B2	C2
B3	C3
B4	C4
B5	C5
B6	C6
B7	C7
B8	C8
B9	C9
B10	C10
B11	C11
B12	C12
B13	C13
	C14
	C15
	C16
	C17
	C18

Contidos

Tema

Co traballo de Fin de Grao o estudante deberá demostrar, ademais de adquirir as competencias e habilidades necesarias para obter o Grao en Dereito, habilidades conducentes á elaboración, presentación e defensa dun traballo de investigación ou de recompilación, a partir de material inédito ou orixinal

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	10	140	150

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O/a estudante realizará baixo a súa propia responsabilidade o TFG contando co asesoramento ou tutela dun PDI.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballos tutelados	O traballo será avaliado segundo o mecanismo previsto no Regulamento interno do centro dispoñible en http://www.dereito.uvigo.es	100	

Outros comentarios sobre a Avaliación

1º. Para que o TFG poida ser presentado e defendido polo/a estudante e avaliado polo tribunal, é necesario que, previamente fose supervisado polo/o titor-a; para que e/lal titor-a poida realizar este labor (e logo o/a estudante poida efectuar, no seu caso, as correccións pertinentes). É NECESARIO QUE O/A ESTUDANTE ENTREGUE Ao seu TITOR-A UN BORRADOR DO TRABALLO COMPLETO CON POLO MENOS QUINCE DÍAS NATURAIS DE ANTELACIÓN Á DATA ESTABLECIDA DE ENTREGA DO TFG. (todo iso sen prexuízo das esixencias razoables adicionais que o titor poida engadir en función das características do traballo ou outras circunstancias razoables concorrentes). O/o titor-a responderá ao estudante coas observacións e correccións oportunas en non máis de 7 días naturais.

2º. A avaliación corresponderá ao Tribunal do TFG, que decidirá motivadamente conforme aos criterios establecidos no Regulamento para a Elaboración do Traballo de fin de Grao en Dereito.

3º.- A defensa do traballo prevista no art. 9 do regulamento desenvolverase da seguinte maneira:

1.- Tras serlle concedida a palabra pola/o presidente do tribunal, a/lle estudante efectuará o seu exposición oral nun tempo máximo de 10 minutos.

2.- A continuación, os membros do Tribunal, se o consideran oportuno, poderán intervir para (sen superar nunca o cinco minutos cada un) formular ao/á estudante algunha pregunta directamente vinculada co seu TFG e, só se fose o caso, expor os considerativos que en principio puidesen fundamentar unha valoración negativa dalgún(s) dos aspectos avaliados do traballo.

3.- O/o presidente do Tribunal concederá novamente a palabra ao/á estudante para que, se fose necesario, brevemente responda as preguntas e, no seu caso, observacións que lle expuxeron os membros do tribunal.

4º.- Os estudantes deberán cumprir co seu deber de "absterse da utilización ou cooperación en procedementos fraudulentos nas probas de avaliación, nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da Universidade; (art. 13.2.d del R.D. 1791/2010), se o Tribunal apreciase a conculcación de tal precepto, poderá suspender ao/á estudante cun 0; e pór o asunto en coñecemento das autoridades correspondentes aos efectos legais que puidesen resultar oportunos.

5º.- Todo o anterior aplícase tamén á convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

DÍAZ FERNÁNDEZ, Antonio M., **Ya te puedes ir preparando: guía de inicio a la investigación en el Espacio Europeo de Educación Superior**, 2009,

---

Recomendacións

Outros comentarios

Prestar atención aos contidos do Regulamento para a Elaboración do Traballo de Fin de Grao en Dereito.

Non deixar o traballo "para última hora". Canto antes se empezou mellor.
